

**OSMANLI NÜFUS KAYITLARINA DAİR ALTERNATİF BİR KAYNAK: DEFTER-İ LİVA-I
CANİK (1837)**
**AN ALTERNATIVE SOURCE TO THE OTTOMAN CENSUS RECORDS: ADMINISTRATIVE
RECORD BOOK OF THE CANIK (1837)**

Mehmet Yavuz ERLER*

Özet

Osmanlı nüfus kayıtlarından yararlanılarak nüfus konusu ile ilgili pek çok çalışma yapılmıştır. Ancak Osmanlı Devletinde düzenli nüfus sayımları dışındaki kaynaklardan yalnızca vergi defteri olarak nitelendirilebileceğimiz Tapu Tahrirler üzerinde çalışmalar mevcuttur. Hâlbuki avarız kayıtları, temettüat ve idari anlamda gerçekleştirilen kayıtlardaki nüfus verileri de alternatif bir kaynak oluşturmaktadır. Samsun yöresi için düzenlenen mahalle muhtar ve imamlarına dair kayıt defteri bu anlamda önemli veriler içerir. İdari açıdan Samsun'a ait bütün yerleşke adları kaydedilirken göçmen, konar-göçer ve yerleşik topluluklarında bir özetini sunar.

Anahtar Kelimeler: Canik, Muhtar, İmam, Kemah, Sivas, Müslüman, Hristiyan, İdari Yapı

Abstract

There are many studies related to the population issue that based on the Ottoman census records. Nevertheless there is only well-known alternative source as named Fiscal Registration Notebooks, which were, hold for the purpose of taxpayers record above the regular census record during Ottoman Empire. However there are other sources to find clues on the population records such as avarız, temettüat and administrative records books that offer to the historians as an alternative documents to search the population number. An administrative notebook that was hold for the Samsun's muhtar (district ruler) and imams (mosque prayer) obtains important clues on the matter of the population. In the notebook the settlement place names were recorded while indicating and summarizing the population and migrants as well.

Key Words: Canik, Muhtar, Imams, Samsun, Sivas, Muslim, Christian, Administrative Board.

İdari anlamda oluşturulan siyasal coğrafya nüfus dinamikleri ile de ilişkilendirilmiştir. Roma döneminde (Constantin) bölgesel stratejiler dikkate alınarak gerçekleştirilen idari taksimat belli oranda bir nüfusu da hesaba katmaktaydı. Doğu Roma (Bizans)'yı takiben Osmanlı'nın "örfen" ya da "öteden berü" tabirleri ile açıklanan yasallaşma sürecinde; Bizans'a ait idari mirasında muhafaza edildiğini iddia etmek yersiz olmayacaktır. Osmanlı Eyalet sisteminin, en azından Anadolu bölümünde, Doğu Roma ve Selçuklu idari yapısının bir devamı olduğu gerçeğini belirlemek mümkündür. Ancak, Osmanlı Devleti'nin idari anlamdaki yapılanışı zamanın tecrübelerine paralel olarak devamlılığını korumuştur. Doğu Roma'ya ait idari yapılanma mirasının bir müddet devam ettirildiği belirtilebilir. Ancak yönetsel anlamda duyulan yeni ihtiyaçlar Doğu Roma'nın mirasında da bir takım yeni değişikliklerin gerçekleşmesine neden olacaktır. Deneyimli devlet adamlarının sayısal artışları, nüfusun artışı ve bazen de olağanüstü hallerin zorunlu kıldığı idari birimlerin değişimleri Osmanlı'ya özgü bir yapılanmanın oluşumuna da tanıklık eder. Osmanlı'nın idari yapı üzerinde gerçekleştirdiği değişimlerin ana dinamikleri Avrupa'da uygulanan ölçütlerin değerlendirilmesi ile gerçekleşse de temel kıstasların nasıl ve nerelerde uygulanacağı gerçeğini coğrafya ve insan faktörü belirlemiştir. Bu nedenledir ki ; "Batılılaşma" çalışmalarının idari anlamdaki yansımalarının uygulamaları Osmanlı toplumunun kendi iç dinamikleri ile yoğrulmuştur. Osmanlı Devleti'nde 1831-1838 yılları arasında uygulanmaya başlanan nüfus sayımı ve vergilendirme işlemleri her ne kadar "Batılılaşma" programının bir sonucu olarak kabullenilse de¹; Osmanlı'da vergi ölçütüne dayalı nüfus sayımları öteden beri varlığını koruyan bir uygulamaydı. Osmanlı Tapu Tahrir Defterleri demografik yapıyı dikkate alan bir devlet oluşumunun en açık ispatlarından biridir.

Samsun yöresinde bulunan mahalle muhtarları, imam, kocabaş ve kâhyaların kayıt defteri nüfusa ilişkisinde bazı veriler içermektedir. Her şeyden önce 1837 yılında Canik Sancağının net bir yerleşke listesini sunan kayıt defteri konargöçerlere ilişkin de bilgiler içerir. Ayrıca defterde yer alan bilgiler sayesinde, Samsun yerleşkeleri arasında bulunan Hristiyan veya Müslüman inanç yapısının yer aldığı coğrafyayı belirginleştirmek mümkündür. Osmanlı Devlet yetkililerinden Ahmet Hulusi tarafından 1837

* Doç. Dr. Mehmet Yavuz ERLER, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fak., Tarih B1. Samsun.

¹ Stanford J. Shaw, Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye, C.II, İstanbul 1983, s.70.

yılında hazırlanan defterdeki verileri üç ana başlık altında incelemek, içerdiği bilgileri değerlendirmek açısından daha doğru bir yaklaşımdır.²

A. Defterde Yer Alan Yerleşke Adları ve İdari Sınırlar

Defter-i Liva-yı Canik içinde yer alan yerleşke isimleri incelendiğinde Canik Sancağının, sancak merkezi olan Samsun ile birlikte 19 kaza ve 453 köy konumundaki yerleşkenin kaydedildiği anlaşılır. Ancak defterdeki konar-göçerlerin köy tasnifi altında yer alması yerleşik düzende olmayan nüfusunda sayısı dikkate alınarak bir tasnif yapıldığı şeklinde yorumlanabilir. Her kaza merkezindeki mahalleye ve kazaya bağlı köye, büyüklüğüne göre bir ya da iki muhtar ve imam atanmıştır. Bazı mahalle ya da köylerde imam atanmamıştır. Bu durum idari bir personel eksikliğinden ziyade Alevi inancına sahip unsurların imama ihtiyaçları olmadığı şeklinde değerlendirilmiştir. Hıristiyan mahalle ve köylerde ise yalnızca birer kocabaş ve kâhya yer almaktadır. Yine bazı Hıristiyan göçebe gruplarına yalnız bir kocabaş ya da yalnızca bir kâhyanın atandığı anlaşılmaktadır. Köy muhtarları ve imamaları incelendiğinde baba adı ya da lakapları aynı muhtarların bir köyün iki mahallesindeki varlıkları belirli ailelerin muhtarlık ve imamlık görevini aile mirası olarak devraldıkları şeklinde değerlendirilebilir.

Canik Sancağı'ndaki yönetsel merkezler belirlenirken bazı kazaların daha büyük bir nüfusu bünyesinde barındıran kaza merkezlerine bağımlı kılındığı tespit edilmiştir. Buna göre Canik Sancağı'ndaki en büyük kaza Bafra'dır. Sancak merkezi olmamakla beraber Bafra Kazası kayıt defterinde ilk sırada yer almıştır. Bafra Kazasının sahip olduğu köy miktarı yüz ondur. Ayrıca Bafra Kazasının Canik Sancağı bünyesinde bulunan en fazla mahalleye sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bafra Kazasında yer alan dokuz mahalle arasında yer alan Ermeni ve Rum Mahallelerinin 1837 sonrasındaki bir tarihte Samsun'a nakledildikleri anlaşılmaktadır. Canik Sancağına ait Şeriye Sicillerinde 1850 sonrasındaki kayıtlarda sıklıkla karşımıza çıkan Samsun merkez kazada bulunan Rum ve Ermeni mahalleleri 1837 tarihine ait kayıt defterinde Samsun'da değil Bafra'da yer almaktadır. Özellikle 1869 yangınında haneleri yanan Rum ve Ermenilerin barınma sorunlarını gidermek amacıyla Bafra'ya göçmeleri ve aylarca orada kalmaları daha önceden ikamet ettikleri bu bölgeye aşına olduklarını kanıtlar³. Bafra Kazası idari anlamda daha geniş bir idari alanı kapsadığından ve nüfus olarak ta daha yoğun olduğu içindir ki Alaçam Kazası da Bafra Kazasına bağımlı kılınmıştır. Bafra Kazasına bağlı kılınan Alaçam Kazasında mahalle yoktur. Kaza merkezi olarak ta Alaçam köyü zikredilmiştir. Bu durum Alaçamın arazinin genişliğini sınırlamak için kaza tayin edildi fakat yeterli oranda nüfusa sahip bir yerleşke oluşturamadığından Bafra'ya bağlı kılındığı tezini güçlendirir. Alaçam Kazasında toplam on dokuz köy olması da idari anlamda ayrıca değerlendirilmesi gereken bir başka özelliktir.

Canik Sancağı'nda yer alan Samsun Kazası ise kayıt defterinde ikinci sırada yer almıştır. Samsun Kazasındaki köy miktarlarının kendinden sonra gelen bazı kazalardan daha az olmasına rağmen ikinci sırada kaydedilmesi yönetsel merkezlerin konumlandırılmasında nüfus dinamiklerinin dikkate alındığı gerçeğini ortaya çıkarır. Çünkü Samsun Kazası ve köyleri çoğunlukla iki mahalleden oluşmuştur. Samsun'a bağlı Kab-ı Maden Oymağı Reayaları Kazası'nda (bugünkü Asarcık ancak Toptepe'den Denize sahili olan bir idari yapıyı içermektedir) yer alan köylerde geniş bir alana yayılmıştır. Asarcık ve Cobu Deresini izleyerek Yılanlı Dere vadisinden sahildeki Top Tepe ve Çırakmana kadar olan alan üzerinde konuşlanan bu Hıristiyan köyleri Samsun Kazasının nüfus grafiğini de artırmış olmalıdır. Samsun Kazası'nda 1837 yılı itibarıyla altı mahalle ve otuz iki köy olduğu belirlenmiştir. Samsun Kazasına bağlı olan Kab-ı Maden Oymağı Reayalarının da kaza konumunda idare edildiği belirlenmiştir. Ancak bu kazanın yönetsel anlamda var olmasına karşın somut anlamda bir kaza merkezi söz konusu değildir. Bu yüzden ki Kab-ı Maden Oymağı Reayalarının yerleştikleri köyler kaza konumunda idari yapıya dâhil edilmiş fakat Samsun Kazası merkezinden yönetilmişlerdir. Kab-ı Maden Oymağı Reayaları Kazası'nda yirmi altı köy tespit edilmiştir. Köy isimlerinin öz Türkçe adlardan oluşu bu Hıristiyanların Ortodoks Türkler olma ihtimalini de bünyesinde taşır. Örneğin Sinme Taş, Çelik Alan, Sarı Yurt, Bağbasan, Kışla, Gökçe, Yayla Krişi ve Çırakman gibi Samsun civarına yakın yerleşkelerdeki Hıristiyan köy isimleri her hangi bir İslami kültürel etkileşimin izlerini yansıtmaktan çok uzaktır. Bu isimler Rum ya da Ermeni Hıristiyan isimlerinden çok Türk izleri taşımaktadır. Bu durum ya çok daha önceleri Müslüman Türklerden (Selçuklu) etkilenen Ermeni, Rum ya da Ortodoks Türkleri akla getirmektedir. Eğer Rumca ve Ermenice isimlerle köy adları resmi kayıtlara dâhil ediliyorsa neden pek çok Hıristiyan köyü Türkçe isimleri tercih etmiştir. Anadolu'da İslam kültürü altında pek çok Türk yerleşkesinin ismi Türkçeden çok

² Başbakanlık Osmanlı Arşivi (B.O.A.), A.RSK., Defter No. 1693, 1253 H., "İktiza-yı irade-i âliye üzere Canik Sancağı'nın havi olduğu kazalarının mahallat ve kuralarında nasb-ı tayin olunmuş olan imame ve muhtarının isimlerini mübeyyin tanzim ve tahrir olunan defteridir. 1253"

³ Mehmet Yavuz Erler, "Karadeniz'de Avrupalı Bir Kent: Samsun (1865-1875)", Karadeniz Tarihi Sempozyumu, C.I, Trabzon 2007, ss. 541-569.

Arap kültürünü yansıtırken Hıristiyan köylerinin Öz Türkçe adlarını muhafaza etmeleri dikkat çekmektedir. Ayrıca Samsun Kazasına bağlı Hıristiyan köylerinde yer alan Kocabaş ve Kâhyaların lakapları da Türkçe özellikler taşımaktadır. Örneğin Yunbat adlı Hıristiyan köyünde Kocabaş olan Çolakoğlu Lefter, Öksüz Panayut, Bağbasan Köyü Kocabaşı Kocabıyık ve Kâhyası Yanak Dimitri isimlerinde yer alan lakaplar Türk kimliğinin izlerini taşır.

Canik Sancağı'na ait kayıt defterinde ki Bafra ve Samsunun ardından gelen üçüncü büyük kaza ise Arım (bugünkü Çarşamba)'dır. Arım Kazasında yer alan iki mahalle büyük oranda Yeşil Irmağın iki yakasında konuşlanan nüfusu barındırmaktadır. Gerçekte Canik Sancağı'nda yer alan pek çok köydeki iki mahalleli yapı arazi şartlarının zorunlu kıldığı bir akarsu, tepe ya da ormanlık alan nedeniyle birbirlerine yakın fakat coğrafi bir etmenle ayrı konuşlanan bir köyü nitelendirir. Ancak bu köylerdeki birden fazla mahalle oluşumunun bir nedeni olarak da nüfus dinamiklerini de göz ardı etmemek gerekir. Yine de net bir nüfus bilgisinin olmadığı 1837 tarihi Samsunu için arazi şartlarının varlığını kabullenmek en doğru seçenektir. Arım Kazası 1837 yılında otuz beş köyü bünyesinde barındırmaktadır. Arım Kazası iki mahallesi ve otuz beş köylük idari alanı ile birlikte civarındaki kazalar içinde yönetsel yapı merkezi konumunu korumuştur. Bafra ve Samsun kazalarında olduğu gibi Arım Kazası'nda kendine bağlı kazalara sahiptir. Bu kazalardan Ökse Kazası yirmi iki köye sahiptir. Arım (Çarşamba) ile Sonisa sınırı arasında bulunan Ayvacık Kazası ise iki mahalleye sahiptir. Arım'a bağlı olan Ayvacık Kazası merkezindeki Çarşamba Köprübaşı ve Rum Köprübaşı mahalleleri aslında bir köprünün varlığını belirginleştirir. O halde bir akarsu vardır ve Yeşil Irmak'a karışır. Gerçekte bu sahada yaptığımız araştırmalarda Yeşil Irmak'a karışan bir akarsu olduğunu tespit etmiş bulunmaktayız. Gerçi üzerindeki köprü modernleşmiştir ama yine de o eski günleri anımsatmaya yarayan köprü temeline ait emareleri tespit etmek olasıdır. Çarşamba Köprübaşı Mahallesi muhtemelen Akarsuyun Çarşamba (Arım) tarafında kalan mahallesini Rum Köprübaşı Mahallesi ise bir milleti nitelendirmeden ziyade Eyalet-i Rum olarak da bilinen Sonisa yönünde ve köprü kenarında kurulan mahalleyi nitelendirir. Kısacası yer adları saha araştırması yapıldığında inanılmayacak oranda ilginç bilgileri de karşınıza çıkarabilmektedir. Arım Kazasına bağlı olan iki mahalleli Ayvacık Kazası ise kırk beş köye sahiptir. Bu durum Ayvacık Kazasının, hem nüfus hem de Sancak merkezine yakınlık açısından daha avantajlı olan Arım'ın önüne geçmesini sağlayamamıştır.

Canik Sancağındaki dördüncü büyük yönetsel kaza merkezi ise Terme Kazasıdır. Ancak Terme Kaza merkezinin her hangi bir mahallesi belirtilmediği gibi yönetsel yapının merkezi konusunda da bir netlik yoktur. Terme Kazası olarak nitelendirilen yönetsel yapının yirmi altı köyü olduğu tespit edilmiştir. Yine Terme Kazasına bağlanmış olan Akçay Kazasının ise otuz köye sahip olduğu anlaşılır. Bu durum geniş arazi yapısının sınırlandırılması için duyulan ihtiyaçtan kaynaklanmış bir uygulama olsa gerektir. Gerçekte incelediğimiz daha erken tarihli ve 1837 sonrası dönemlere ait Evkaf Defterleri'nden elde ettiğimiz verilerde gerek Terme'nin gerekse Akçay'ın bazen tamamı bazen de önemli bir köy miktarının ya Ünye Kazasına ya da Arım Kazasına bağlandığını tespit etmek mümkün olmuştur.⁴ O halde yönetsel anlamda bir merkez oluşturacak nüfus dinamiklerine sahip olmayan Termenin kaza konumunda idari yapıda yer almasının tek nedeni geniş arazi yapısının sınırlandırılmasına yönelik idari bir uygulama olarak değerlendirilmelidir. Ayrıca Terme Çayı çevresinde konuşlanan köyler ile Simendirik ve Gölyazı bataklıkları coğrafi yapının sorunlu kıldığı bölgeyi bir kaza idaresi altında tasnif etme ihtiyacını belirginleştirmiş olmalıdır.

Canik Sancağı'nda yer alan beşinci büyük yönetsel birim ise Ünye Kazasıdır. Ünye Kazası en azından sahip olduğu beş mahalle ve sahip olduğu "taife-i Ermeniyan" grubu ile birlikte yönetsel anlamda civar kazalara merkez olacak demografik bir konuma sahiptir. Ünye Kazasının yedi köyü tespit edilmiştir. Ancak köy olarak tasnifi yapılan Göçebe Reayanın varlığı alışlageldik Yörük taifesinin dışında konargöçer olan Hıristiyanlarında olduğunu ispatlar. Özellikle Ünye Kazasına bağlı Cevzidere (Cözdere?) Kazası'nda bulunan "Balıkçı Göçebe Reayası" sahil Hıristiyanlarının bir kısmının balığın peşinden yer değiştirdiğini kanıtlamaktadır. Ünye Kazasına bağlı olan Efraz Kazası ise on bir köyden oluşan bir yapıya sahiptir. Onu takip eden Fenaris Kazası on iki köye ve Cöreği Kazası ise altı köye sahip idari birimler olmakla beraber yönetsel anlamda Ünye Kazasına bağımlı kılınmışlardır. Yine Ünye Kazasına bağlı bulunan Cevzidere Kazası'nda ise on köy tespit edilmiştir.

Canik Sancağına ait kayıt defterindeki altıncı büyük kaza ise Fatsa Kazası olarak belirlenmiştir. Fatsa Kazasında da her hangi bir mahalle adı verilmemekle beraber Fatsa merkezinde ikamet ettiği belirlenen Rum Reaya, Bazar (Rize-Pazar), Ordu ve Kaya Ardı Ermenilerinin kaza merkezinin nüfus dinamiğini oluşturduğu şeklinde değerlendirilmiştir. Fatsa Kazasının dokuz köye sahip olduğu anlaşılmaktadır. Fatsa

⁴ Mehmet Yavuz Erler, *Lodges of Dervishes, Monastic Complexes and Shaping of Social Groups in the Ottoman Canik District (1800-1860)*, *Quaderni della Casa Romana di Venezia*, No. 4, 2006, Venezia, s. 91-107.

Kazasına bağlı olan Serkeş Kazasında da dokuz köyden oluşan bir sınıır ortaya çıkmaktadır. Fatsa'ya bağlı Meydan Kazası'nda beş köy. Yine Fatsa Kazasına bağlı olan Keş Deresi Kazası'nda altı köyden oluşan bir yapıyla karşılaşmıştır. Serkeş Kazası'nda bulunan Kabaköy, Osmane Köy ve Alakiriş Reayaları ile Meydan Kazası'nda bulunan Çubuklu reayaları ayrıca kayıt defterinde kocabaş ve kâhyaları ile birlikte kaydedilmişlerdir.

Canik Sancağı'nda yer alan yedinci büyük kaza olan Kavak ise sahip olduğu yirmi dokuz köy ve oldukça geniş sınırı ile kayıt defterine eklenmiştir. Muhtemelen nüfus dinamiği yeterli olan Kavak Kazasına her hangi bir kazanın bağlanması yoluna gidilmediğinden hem yönetsel anlamda büyük merkezlerden biri hem de kendine bağlı kazası olmadığı için en sorunsuz idari merkezlerden birini oluşturmuştur.

Canik Livası kayıt defterinde en büyük kazadan en küçük kazaya doğru bir tasnifin yapıldığını iddia etmek yersiz olmayacaktır. Ancak köy konumundaki yerleşkelerde nüfustan ziyade merkez kazaya olan uzaklık yakınlık ilişkisi doğrultusunda bir tasniften söz etmek mümkündür. Çünkü belirlediğimiz köyler genellikle uzaktan merkez kazaya doğru yaklaşan köylerin bir listesi halindedir. Bu köylerin değişik yönler dikkate alınarak o dönemin yol güzergâhı üzerinde yer alan köyler olması gerekir. Dolayısıyla köy isimleri takip edilerek devrin olası bir ulaşım ağını da belirlemek ileride mümkün olacaktır. Canik Livasında 1837 yılı itibarıyla belirlediğimiz kazalar ise, gerek idari gerekse demografik gerekçelerle büyüklüklerine göre sıralamaları şu şekilde tespit edilmiştir.

Canik Livası Kazaları (1837)		
Sıra Nr.	Merkez Kaza	Tabi Kaza
1	BAFRA KAZASI	
2		Alaçam Kazası
3	SAMSUN KAZASI	
4		Kaza-yı Kab-ı Maden Oymağı Reayaları (bugünkü Asarcık)
5	ARIM KAZASI	
6		Ökse Kazası (bugünkü Kutlukent)
7		Ayvacı Kazası
8	TERME KAZASI	
9		Akçay Kazası (bugünkü Salıpazarı)
10	ÜNYE KAZASI	
11		Efraz (İfraz?) Kazası
12		Fenaris Kazası
13		Cöreği Kazası
14		Cevizderesi (Cözderesi?) Kazası
15	FATSA KAZASI	
16		Serkeş Kazası
17		Meydan Kazası
18		Keş Deresi Kazası
19	KAVAK KAZASI	

Tablodan anlaşılacağı üzere Canik Livasında on dokuz kaza olmakla beraber merkez kaza konumuna sahip ancak yedi kazanın varlığı belirlenmiştir. Kazalara, muhtemelen büyüklüklerine göre idari bir taksimatın sonucu olarak sıralama listesinde önceliğin verildiği öngörülmekle beraber idari anlamda bir başka anlayışında varlığı dikkat çeker. Özellikle Terme ve Kavak Kazasının diğer kazalar gibi mahalleye sahip olmamakla beraber merkez kaza konumunda belirlenmeleri geniş arazi yapısının sınırlandırılması zorunluluğu karşısında ortaya çıkan idari boşlukları doldurma amaçlı yapılanmalar olarak yorumlamak mümkündür. Canik Livasındaki bir diğer dikkat çekici özellik ise büyüklüklerine göre sıralanan kazaların İstanbul merkez alınarak yapılmış olmasıdır. Buna göre İstanbul'a sahil kesiminde en yakın konumda olan kazaların öncelikli kaydedildikleri anlaşılır. Buna göre Kavak Kazası sahil üzerinde olmadığı için en son kaydedilen kaza olarak karşımıza çıkar. Doğrudan yönsele anlamda bir tasnife dayalı sıralama yapılmış olsaydı her halde Kavak Fatsa'dan İstanbul istikametinde en yakın kaza olacağı için öncelikli kaydedilmesi gerekirdi. O halde İstanbul'un yönsele anlamda dikkate alındığı ancak yerleşke ve demografik büyüklüklerin de ele alınarak bir tasnifin yapıldığını iddia etmek yersiz olmayacaktır. Yine de İstanbul'un bir deniz merkezi olduğu ve kara bağlantılarının zayıflığı nedeniyle Kavak ilçesinin deniz ulaşımı dikkate alınarak geri plana alınmış olacağı ihtimalini de göz önünde bulundurmakta yarar vardır. Kısacası Canik Livası'nda yönetsel yapının merkezi konumundaki Samsun Kazası değil de neden Bafra

Kazası ile başlayan tasnif sisteminin Kavakla sonlandırılmış olması, çeşitli ihtimal ve varsayımları bünyesinde barındırmaya devam eder.

Sonuç itibariyle Canik Sancağı'nda bulunan her yerleşim yerine muhtemelen nüfusu gözetilerek, eğer Müslüman'sa muhtar ya da muhtarlar ile imam eğer Hıristiyan nüfusa sahipse kocabaş ve kâhya atanmıştır. Bu görevlilerin kayıt defterindeki isimleri Samsun yöresindeki Salnameler öncesine ait en eski devlet memuru listesinin de oluşmasını sağlamaktadır. Ayrıca Canik Sancağı'nda bulunan göçebe gruplarına da yapılan muhtar, imam, kocabaş ve kâhya atamaları, Samsun yöresindeki nüfus dinamiklerini algılama açısından önemli veriler sunar. Bu veriler doğrultusunda Canik Sancağı'nda bulunan konar-göçer gruplarının çoğunlukla Hıristiyanlardan oluştuğu ve genel nüfusun oldukça küçük bir dilimini tanımladığı iddia edilebilir. Konar-göçer grupların ise çoğunlukla Ünye ve Fatsa Kazaları ile bunlara bağlı civar kazalar bünyesinde yer aldıkları tespit edilmiştir. Canik Sancağı Kayıt Defteri'nde dikkat çeken bir diğer husus ise birkaç yerleşke isminin bir köy olarak kaydedilmiş olmasıdır. Bu isimler ya geniş aile çekirdeklerini ya da birbirine yakın fakat ayrı konuşlanmış mahalleleri nitelendirmektedir. Birden fazla isimle kayıt altına alınan köylerde iki muhtar olduğu tespit edilmiştir. Bazı durumlarda tek isim altında kaydedilen köylerde de iki muhtar ataması yapılmıştır. Bu durum muhtemelen bir nüfus yoğunluğuna göre muhtarların atandığı şeklinde değerlendirilmiştir. Kayıt defterinde yer alan köylerin bazılarında bir bazılarında iki muhtara yer verilirken bütün Müslüman köylerinde yalnızca bir imamın atandığı belirlenmiştir. Yine Hıristiyan köylerinde çoğunlukla bir kocabaş ve bir kâhya atanırken bazen yalnız kocabaş bazen de yalnızca kâhyanın atandığı örneklere de rastlanmıştır. Eğer atamalar nüfus ağırlığı dikkate alınarak yapıldıysa Canik Sancağı'nda yer alan Hıristiyan köylerinin nüfus dinamiğinin genel nüfusa oranla düşük olduğu iddia edilebilir. Ne var ki kaza merkezlerinde bile bulunan Hıristiyan mahalle ve köylerin nüfus yoğunluğu olmakla beraber yalnızca bir kocabaş ve kâhyanın atanmış olması idari anlamda Hıristiyan unsurların devlet nezdinde temsilinin sınırlandırılmaya çalışıldığı şeklinde de değerlendirmek mümkündür.

B. Defterde Yer Alan Dini Tasnif Sistemi

Canik Sancağı'ndaki muhtar, imam, kocabaş ve kâhyalara ilişkin olarak hazırlanan defterde, sosyal yapının inancına dair renklerinde değerlendirildiği anlaşılmaktadır. Canik Sancağı'nda yer alan Hıristiyan ve Müslüman köylerinin herhangi bir ayrıma tabi tutulmaksızın birlikte değerlendirilmeleri bu konuda idari bir tasarrufun olmadığı şeklinde değerlendirilebilir. Ancak Samsun merkez kazaya bağlı olan Maden Kabı Oymağı Hıristiyanlarına ait köylerin ayrı bir başlık altında toplanması bir anlamda Sancak merkezlerindeki nüfusa ait inanç yapısının dikkate alındığını kanıtlar. Ancak bu türden oymak ve göçebe şeklinde geniş bir aşiret yapısının bünyesinde taşıyan Hıristiyan nüfus idari anlamda ayrı bir konuşlandırılması Osmanlı'nın olağan uygulamalarından birisi olarak kabullenmelidir. Çünkü Müslüman Yörük, Etrak (Türkmen) ve Ekrad (Kürt) taifelerinde de aynı tarzda nitelendirme Canik Defterinde yer almakla beraber ülke genelinde öteden beri var olagelen bir uygulamanın sonucudur. O halde Hıristiyan oymak ve göçebe köylerinin ayrı başlıklar altında toplanmasını olağan karşılamak gerekir. Bununla birlikte yerleşik olarak sürekli ikamet halinde olan Hıristiyan köylerinin diğer Müslüman Gürcü, Çerkez, Kürt ve dahi Türklerden oluşan köylerle birlikte anılmaları dinsel anlamda bir ayrımcılığın yapılmadığı izlenimini kuvvetlendirmektedir. Canik Livasına ait defterde yer alan tasnif sisteminde idari olmasa da sosyal anlamda bir dinsel ayrımcılığın olağan farklılığını izlemek mümkündür. Elde edilen verilerde Hıristiyan köylerinin yalnızca Hıristiyanlar, Müslüman köylerinin de yalnızca Müslümanlardan oluştuğu anlaşılmaktadır. Müslüman köyleri listede birbirini takip ederken aynı özellik Hıristiyan köylerinde de tespit edilmiştir. Fakat bazı durumlarda Müslüman köyleri arasında bazen bir bazen de birkaç Hıristiyan köyüne rastlamak olasıdır. Kayıt defterinden anlaşılacağı üzere Müslüman köy ve mahallelerin önemli oranda iki muhtarı ve bir imamı bulunmaktadır. Ancak bazı Müslüman köylerinde imamın bulunmadığı anlaşılır. Bu durum ya bir imam ataması yapılmadığı ya da köyde bir caminin olmadığı anlamına gelmektedir. Ayrıca bu köylerin Alevi inancına sahip ancak İslam dinine mensubiyetleri nedeniyle Müslümanlarla birlikte tasnif edilen nüfusa ait yerleşkeler olma ihtimalinde bir hayli yüksektir. Bazı durumlarda ise Müslüman göçebe gruplarında imamın atanmadığı tespit edilmiştir. Hıristiyan mahalle ve köylerinde ise yoğunluklu olarak bir kocabaş ve bir kâhya bulunmaktadır. Ancak bazı yerleşik bazen de göçebe olan Hıristiyan nüfusa temsilci olarak yalnızca bir kâhyanın atandığı belirlenmiştir.

Canik Livası'nda Müslüman ve Hıristiyan Yerleşkelerin Kazalara Dağılımları (1837)									
Kaza İsimleri	İki Muhtarlı Bir İmamlı Mahalle Sayısı	Bir Kocabaşlı Bir Kâhyalı Mahalle Sayısı	İki Muhtarlı Bir İmamlı Köy Sayısı	Bir Muhtarlı Bir İmamlı Köy Sayısı	Bir Muhtarlı İmamsız Köy Sayısı	Bir Kocabaşlı Bir Kâhyalı Köy Sayısı	Bir Kâhya Bir Kocabaşlı Köy Sayısı	Toplam Müslüman Köy Sayısı	Toplam Hıristiyan Köy Sayısı
BAFRA KAZASI	7	2	78	1	-	31	-	79	31
ALAÇAM KAZASI	-	-	9	-	-	1	-	9	1
SAMSUN KAZASI	6	-	11	5	-	16	-	16	16
KAB-I MADEN OYMAĞI REAYALARI KAZASI	-	-	-	-	-	25	-	-	25
ARIM KAZASI	2	-	30	5	-	-	-	35	-
ÖKSE KAZASI	-	-	13	9	-	-	-	22	-
AYVACIK KAZASI	-	2	25	4	-	18	-	29	18
TERME KAZASI	-	-	17	10	-	-	-	27	-
AKÇAY KAZASI	-	-	22	7	-	-	1(kocabaş)	29	1
ÜNYE KAZASI	4 Bir muhtarlı	2	-	5	1 İki Muhtarlı	-	1	6	1
EFRAZ (İfraz?) KAZASI	-	-	-	7	1	-	2	8	2
FENARİS KAZASI	-	-	-	8	3	-	1	11	1
ÇÖREĞİ KAZASI	-	-	-	3	3 Bir köy iki muhtarlı	-	-	6	-
CEVİZDERESİ KAZASI	-	-	-	8	1	-	1	9	1
FATSA KAZASI	-	2	9	-	-	-	-	9	-
SERKEŞ KAZASI	-	1	9	-	-	-	-	9	-
MEYDAN KAZASI	-	1	5	-	-	-	-	5	-
KEŞDERESİ KAZASI	-	-	6	-	-	-	-	6	-
KAVAK KAZASI	-	-	23	6	-	-	-	29	-

Canik Kayıt defterinde yer alan yerleşkelere atanan muhtar, imam, kocabaş ve kâhyalar dikkate alınarak yapılan değerlendirmede Hıristiyan ve Müslüman köyleri belirlemek mümkün olmuştur. Bu verileri defterdeki tasnif sistemi doğrultusunda ele aldığımızda Canik Sancağı'nda 107 köyün Hıristiyan ve 346 Köyünde Müslüman nüfus tarafından oluşturulduğu belirlenmiştir. Kaza merkezine sahip ve

kendine tabi kazaları bulunan yerleşkeler dikkate alındığında 1837 Canik Sancağı'nda, Samsun Kazası, Arım Kazası, Kavak Kazası merkezi olarak kabul edilen Nefs-i Kavak ile Karka köyünde tamamen Müslümanlardan oluşan yerleşimcileri tespit etmek mümkün olmuştur. Bunun yanı sıra pek çok tali kazanın merkezinde Hıristiyan nüfustan oluşan yerleşimcilere rastlanmıştır. Bafra, Ünye ve Fatsa gibi büyük kaza merkezlerinde de Hıristiyan mahallelerin varlığı dikkat çeker. Ayvacık Kazasına bağlı ve sonu "Oymak" şeklinde biten köylerin hem Müslüman hem de Hıristiyan yapıya sahip oluşları ilgi çekmektedir. Bu durum bir sosyal grubun Ayvacık kırsalında Hıristiyanlıktan İslamiyet'e ihtida ettiği şeklinde de değerlendirilebilir. Madenkabı (Kab-ı Maden) Kazası köylerinin tamamen Hıristiyan olduğu anlaşılır. Bazı tali belgeler sayesinde bunların Erzincan'ın Kemah ya da Elazığ Maden yöresinden gelen Hıristiyanlar olduğu belirlenmiştir.⁵ Her ne kadar göçebe Hıristiyanlar olarak kayıtlara geçen yöre sakinlerinin Ermeni ve Rum olarak kaydı yapılmışsa da⁶, köy adlarının özgün Türkçe kelimelerden oluşması akıllara Ortodoks Türklerin varlığını getirmektedir.

Sonuç itibarıyla Canik Sancağı'nda yer alan dinsel yapının en belirgin unsurlarını Müslüman ve Hıristiyanlar oluşturmuştur. Ancak Hıristiyan ve Müslümanların mezhep farklılıkları idari olarak düzenlenen bu defterde yer almamaktadır. Osmanlı Devleti'nin en azından 1837 resmi anlayışında mezheplerden ziyade bir dine mensup geniş kitlelerin varlığının tespiti yeterli olmuştur. Sosyal yapı içinde aynı dine mensup insanların belirli mahalle ve köylerdeki olağan birliklikleri sonucu ortaya çıkan yerleşim yapısı devletin böylesi bir tasnifini kolaylaştırmış ve doğal bir uygulama haline dönüştürmüş olsa gerektir. Canik Livası kayıt defterine bakarak yörede Müslüman yerleşkelerin fazlalığı nedeniyle etkin dini yapının İslamiyet olduğunu vurgulamakta yarar vardır. Özellikle İlhanlılar döneminde kurulan Samsun Kaza merkezi ve bir Türk Kalesi etrafında şekillenen yerleşimciler, 1837 yılında tamamen Müslüman bir görünüme sahiptir. Ancak Samsun Kazasına yakın bölgelerden sonraki yıllarda yaşanan iç göçün zamanla Liva merkezinin demografik yapısında değişime yol açtığı tahmin edilmektedir.

C. Defterde Yer Alan Etnik Tasnif Sistemi

Canik Livası Kayıt defterinde sistematik olmamakla beraber etnik yapıya ilişkin bir tanımlamanın varlığı dikkat çeker. Özellikle Hıristiyan mahalle yerleşkelerinden bahsedilirken Ermeni ya da Rum nitelendirmeleri kullanılmıştır. Köylerde ise bu nitelendirmenin nadiren yapıldığı anlaşılmaktadır. Buna göre Bafra Kaza merkezinde bir Rum ve bir de Ermeni mahallesinin en azından 1837 yılında varlığı belirlenmiştir. Bafra köy isimleri filolojik anlamda Türk kültürünün özgün dağarcığını beraberinde taşımakla birlikte ulus yapısına delil teşkil edecek bazı izleri de bünyelerinde barındırmaktadırlar. Canik Livası yerleşke adları arasında rastladığımız Türk tabiri bir tek Bafra Kazasında yer alan Türk Köy'de karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca Bafra köyleri arasında yer alan Tatarlı, Yörgüç Eyüp Laz ve Yörük Alanı şeklinde ki adlar doğrudan egemen ulusun varlığını en azından yerleşke adları ile de coğrafyaya kazıdığı kanıtlar. Bafra köyleri arasında yer alan Kürtler ma Kışla köyü de etnik yapı içinde Müslüman bir başka unsurun nitelendirilmesi olarak tanımlanmış olmalıdır. Bafra'da yer alan bazı köylerin muhtar ve imamları olmasına rağmen taşıdıkları adlar bir tür ihtida hareketinin de varlığı konusunda kanıtlanmayı bekleyen ipuçları taşımaktadır. Örneğin Köprücüyan ma Gulamoğlu köyü Müslüman olmakla beraber Ermenice "oğul" ekini muhafaza etmesi manidardır. Yine Rumlar tarafından kutsal kabul edilen suya verilen Ayazma adını da Bafra'da ki Ayazma köyünde tespit etmek mümkün olmuştur. Bu köyde imamı ve muhtarı olan bir köy olarak kayıtlara geçmiştir. Yine Müslüman bir köy olduğu imamından belli olan Çıkrıkçı Ahristo ve Kurt Oğlan köyündeki Ahristo adlı bir anlam taşır mı bilinmez. Bu arada Bafra'da yer alan Hıristiyan unsurlara ait pek çok yerleşke adında "Zımmi" şeklindeki nitelendirme Rum ulusunu nitelendirmek için kullanılmış olmalıdır. Bafra'da yer alan bazı Hıristiyan köylerinde ise Urmanos, Fidelya ve Kostanti Oğulları ibarelerine rastlanılmıştır ki bunlar muhtemelen Rum köyleridir. Bazı Hıristiyan köylerinde de Türk ve Müslüman köylerinde belirlenen geniş aile çekirdeklerinden bahsetmek mümkündür. Yani köyü ilk oluşturan yerleşimcinin baba, kardeş ya da oğullarla anılarak bir köy adının oluşturulması şeklindeki geleneğin Hıristiyan köyleri içinde geçerli olduğu anlaşılmaktadır. Örneğin Yayla, Köse Kahya, Stefan, Kara Vasil oğlu Köyü şeklindeki yerleşke bunun ilginç bir kanıtını oluşturur.

Samsun Kaza merkezinde 1837 yılı itibarıyla hiçbir Hıristiyan dinine mensup unsura rastlanmaz. Ancak Samsun Kaza merkezini çevreleyen ve Kab-ı Maden Oymağı Hıristiyanları olarak kaydedilen köylerin hemen tamamı Hıristiyan yerleşimciler tarafından oluşturulmuştur. Samsun Kaza merkezini çevreleyen kırsal alana konuşlandırılan bu Hıristiyan köylerinin hangi ulusa mensup olduklarına dair net bir emare tespit edilememiş olmakla beraber köy adları ve köylerin idari anlamdaki temsilcisi olan

⁵ BOA., NFS.d, Gömlek Nr. 979 ve 993, "Erzincan Kemah'tan gelen göçebeler."

⁶ BOA., MAD.d., Gömlek Nr. 2177731, "Madenkabı Kazası Ehl-i zimmet reayaya (Ermeni ve Rum) ait defter.", 1266 H.

kokabaşlar ile kâhyaların lakaplarının Türkçe olması bazı ipuçlarını beraberinde taşır. Bu köy isimleri ve lakaplardaki Türkçe (Arapçadan arınmış), ya Türklerle İslamiyet öncesi temas kuran bir ulusun kültürel etkileşimini ya da gerçekte Türk ama Ortodoks olan bir sosyal yapının varlığını kanıtlar. Özellikle İlhanlılar döneminde şehirleşen Samsun Kaza merkezi çevresinde İlhanlıların ilk kuruluş devresindeki Hıristiyanlığın devlet politikası olarak kabullenilmesinin de etkisi olmuş olmalıdır. Yine de günümüze kadar uzanan bu yerleşkeler ve adlarının dışında mimari yapının tarihsel izlerini yansıtmayacak hiçbir iz geride bırakılmamıştır. Mevcut bazı kilise kalıntıları da hazine hayaliyle yapıp tutuşan yoksulların ya da tamahkâr varlıklarının tahribatından kurtarılabilmiş değildir. Bafra Kazası'nda bulunan Hıristiyan ve Rum mahallelerinin 1853-1856 tarihleri arasında Samsun Kaza merkezine yönelmeleri neticesinde Samsun Kazasını çevreleyen kırsalın Hıristiyanlarını da şehir merkezine çekmiş olmalıdır. O halde Samsun Kaza merkezinde oluşan Hıristiyan mahallelerinde yaşayan insanların sosyal anlamda kent kültüründen ziyade kırsal kültüre eğilimli olduklarını iddia etmek yersiz olmayacaktır. Sosyal yapı içinde yer alan Hıristiyan unsurunun bu geç zamanlı kent kültürüne adaptasyonu, şehir merkezinde oluşan dini yapılarından kiliselerin neden camiler kadar eski bir tarihe sahip olamadıklarını açıklar. Samsun Kaza merkezini çevreleyen ve on altısı Müslüman ve on altısı da Hıristiyan olan köy adları da taşradaki etnik yapı üzerinde fikir vermektedir. Örneğin Karakoyun ma Canıklü köyü, bir Türk boyunu nitelendirmektedir. Dereköy, Türkmenler, Cırlabuk köyü de bir ulusun varlığına emare teşkil etmiştir. Ayrıca Samsun Kazası kırsalında yer alan Ektrat (Kürt) Taifeleri köyü de bir göçün beraberinde taşıdığı sosyal yapıya ait kimlik olarak değerlendirilmeyi beklemektedir.

Arım Kaza merkezinde Müslümanlar tarafından oluşturulan iki mahalle yer almaktadır. Özellikle Arım Kazası civarında yer alan Alan ma Alacaviran köyünün üzerine kaydedilen "Tokatlı" ibaresi civar metropollerden Arım Kazası'na gelerek yerleşen unsurların varlığını kanıtlar. Arım Kazasına bağlı olan Ökse (bugünkü Kutlukent-Tekkeköy-Dikbiyık) Kazası kırsalında yer alan Araplu Köyü bir ulusun varlığından ziyade Suriye'den göçen Karayaka Yörüklerinin ilk yerleşkelerini oluşturmaktadır. Yine burada yer alan civar köylerinde Karayaka Yörüklerine mensup unsurlar oldukları tahmin edilmektedir. Karayaka Yörüklerinin 1865 sonrasında Kafkas göçmenlerine devredilen arazilerini terk ederek kışlak olarak kullandıkları Erbaa/Karayaka, Bafra yörelerinde yoğunlaştıkları tahmin edilmektedir. Ökse kazasında Karayaka Yörüklerinin halen Dikbiyık/Kurt Ahmetli Çerkez köyünde bir mahalle olarak varlıklarını sürdürdükleri anlaşılmaktadır. Yine Karayaka aşiretine mensup bu civardaki köylerin Kafkasya'dan gelen Çerkez ve Gürcülerle birlikte aynı yerleşkeleri birlikte paylaştıkları ve zamanla Kafkasyalı bu unsurlarla kaynaştıkları belirlenmiştir. Kendilerini bazen Ankara'dan geldikleri şeklinde nitelendiren bu unsurların Suriye (Şam), Adana-Antep, Diyarbakır-Yozgat, Ankara-Eskişehir ve oradan Tokat ve Samsun'a (Bafra ve Ökse kazası) ulaşan bir Yörük aşiretinin göç öyküsünden haberleri yoktur. Arım Kazasına bağlı olan Ayvacık Kazası'nda 1837 yılında yer alan Karye-i Muhacirin-i Çerakese ibaresi Kafkas göçmenlerinin bu coğrafyada Karayaka Yörük aşireti ile olan birlikteliklerinin 1865 göçü öncesine tekabül ettiğini kanıtlar. Ayvacık Kaza merkezinde ve Tekincek Köyü'nde Ektrat (Kürt) taifelerinin de varlığı 1837 tarihli kayıt defterindeki verilerden anlaşılmaktadır. Yine Ayvacık Kazasında yer alan Tuna Oymağı, İtil Başı, Bölükbaşı Oymağı, Keskin Oymağı köylerinde ki gibi hem Müslüman ve hem de Hıristiyan köylerinin birbirini takip etmesi Hıristiyan Türklerin İslamiyet'e geçiş aşamalarını nitelendiren emareler olsa gerektir. Ancak bu Türklerin Roma İmparatorluğu bünyesine Hazar İmparatoru kızı Çiçek Hatun döneminde 750-925 yıllarında gelen Kafkasya menşeli Türkler mi yoksa Don-Volga-İdil havzasından Hunlarla birlikte Tuna'yı aşip Balkanlara Bulgaristan'a gidip sonradan buraya göçen Bulgar Türkleri mi olduğunu belirlemek yeni verilere müracaatı gerekli kılmaktadır. Ayvacık Kazası köyleri arasında belirlenen Karye-i Keşdereli Oymağı Reayaları ibaresi de Fatsa Kazasına bağlı Keş Deresi Kazası'ndan Ayvacık Kazasına yönelik bir iç göç hareketinin varlığını kanıtlamaktadır. Yine Ayvacık Kazası kayıtlarından Semail, Derbend, Demirlü ve Kabalı köylerinin Sivas'dan gelen Müslüman göçmenler olduğu anlaşılır.

Terme Kazası kırsalındaki Eynesillü köyü Giresun Eynesil'den gelerek yerleşen ve 1837'de bir Müslüman köyü olarak varlıklarını sürdüren kimselerin varlığına işaret eder. Özellikle Terme Kazasına bağlı Akçay (Salıpaazarı) Kazası'nda bulunan ve bugün aynı isimi taşıyan Bazlamac Köyü ve civarındaki sakinlerin Gürcü oldukları dikkate alındığında Kafkasya'dan 1856 öncesi yaşanan bir göç hareketinin varlığı anlaşılır. Akçay Kazası'nda yer alan ve bir Müslüman köyü olan Karye-i Gıptiyan'da bir tür ulusal kimliğin izlerini taşıyabilir. Ancak emin olduğumuz bir şey vardır ki oda Akçay'da yer alan Karye-i Ektrat (Kürt) taifesinin bir kimliği nitelendirmiş olmasıdır.

Ünye Kazası'nda ise göçebe Hıristiyanların varlığına dair ibareler bulmak mümkündür. Yine Ünye Kazasına bağlı Çöreği Kazası'nda kaydedilen Ektrat (Kürt) Taifesi dışında bir kimlik nitelendirici kayıt bulunmamaktadır. Bununla birlikte Ünye Kaza merkezinde bulunan "Zımmiyan" ve "Ermeniyan" mahalleleri Rum ve Ermeni kimliklerine işaret etmiştir. Ünye merkez kazaya bağlı köylerden birisi olan

Karye-i Zeynik ve Gobi köyündeki Gobi eğer bir göl ya da çöl adıysa Ünye'deki Türklerin göç coğrafyalarını belirginleştirmek bir hayli kolaylaşmış olacaktır.

Fatsa Kaza merkezinde bulunan Reaya-yı Rum ve Bazar, Ordu ve Kaya Ardı Ermeni ibareleri bariz bir kimlik tanımlaması olarak dikkat çeker. Ayrıca Fatsa merkez kazada bulunan Ermeniler, buraya Pazar, Ordu ve Kaya Ardı bölgelerinden göç yoluyla gelen bir sosyal yapıyı nitelendirmektedir. Yine Keş Deresi Kazasında yer alan Karye-i Kendikse ma Tatarcık köyü Anadolu'da ki Moğol egemenliğinin kalıntıları olarak bir kimlik tespiti yapmaktadır. Yine Keş Deresi Kazasında yer alan Karakoyunlu ma Akça Kise köyü de Türk aşiretlerinden birinin yöredeki varlığını kanıtlar.

Kavak Kazası ise Canik Livasına bağlı olup sahile uzantısı olmayan tek kaza özelliğini elinde tutar. Kavak merkezini oluşturan Nefs-i Kavak ma Karkı köyü iki mahalleye sahip Müslüman bir yapıya sahiptir. En azından 1837 yılı itibarıyla Kavak ve civar köyleri arasında hiçbir Hıristiyan köyüne dair veri olmaması ilgi çeker. O halde Kavak Kazası Türk ve İslam kimliğini sahil kazalarına oranla çok daha önceleri sağlama almış olmalıdır. Özellikle Çakallı yolu üzerinde yer alan Selçuklu dönemine ait Kervansaray bunun yerle yeksan olmuş bir abidesi olarak yıllara inat varlığını sürdürmeye devam etmektedir. Kavak bölgesindeki ulus kimliğinin 1865 Kafkas göçlerine kadar özünü koruduğunu iddia etmek yersiz olmayacaktır. Ancak 1837 yılındaki kayıtlarda Seyyid Ali Köyü muhtarı olan Çerkes oğlu Süleyman'ın varlığı münferit kitlelerin göçünü kanıtlar. Kavak köyleri arasında yer alan Kayı, Bayındır, Artuklu ve Tatar Musalu gibi köy adları bir kimlik değerlendirmesi olarak ele alınabilir. Yine de Kavak Kazası köy adlarında sıkça karşımıza çıkan Aslanca ve Kara Aslan gibi bu yöreye ait olmayan bir canlıyı nitelendiren köy adları yöre sakinlerinin ya bu hayvana kafayı bozdukları ya da bu canlının egemen olduğu sahalardan buraya gelen Türkler ya da Arapların olduğu yönünde değerlendirilebilir. Özellikle Gulam Köyünde Bağdatlı oğlu Osman Efendinin imamlık yapması ve Azaklu köyündeki Arap oğlu Emrullah Efendi'nin imam olarak hizmet vermesi Bağdat yöresinden bir grubun Kavak kırsalını mesken tuttuğu şeklinde incelenebilir. Belki de bu Aslan takıntısı bu Irak coğrafyasından çok daha erken dönemlerde Kavak'a göç etmiştir. Özellikle Kral lakaplı muhtarlarda belki sadece lakapta değil gerçekte de bilinmeyen bir tarihi kökeni ifade eder.

Sonuç itibarıyla değerlendirmeye çalıştığımız 1837 yılına ait defterdeki Canik Livası kaza ve köy adları yalnızca birer kelimedenden ibarettir. Belki de değerlendirmelerimiz tamamen laf-ı güzaftır. Yine de boş oturup boş konuşmaktansa fikir üretmekten zarar gelmez düsturıyla gerek inanç, gerek kimlik ve gerekse göçebe-şehirli kültürüne ilişkin bir takım verilerin değerlendirmesi yapılmaya çalışılmıştır. Aynı yer isimleri ve şahıs isimleri dikkate alınarak özellikle lakaplardan yola çıkılarak meslek grupları, göçmenler, kimlikler ve daha nice dil bilimsel araştırmalara veri kaydetmesi açısından ekte bu defterin Türkçe harf karakterlerine çevirisi eklenmiştir.

Bafra Kazası Mahalleleri (1837)					
Sıra No.	Mahalle Adları	Muhtar	İmam	Kocabaşı	Kahyası
1	Hacı Nabi ve Sofulu	Muhtar-ı Evvel Ekmekçizen Mehmet Muhtar-ı Sani Cebel oğlu Hacı İsa	İmam-ı evvel Nuri Efendi		
2	Cami-i Kebir	Ahmet Efendi- Hacı Seydi	Numan Efendi		
3	Küçük Hamam ve Müftü	Akman- Sazar oğlu Mustafa	Nazif Efendi		
4	Hacı Şaban ve Karkalı	Yusuf oğlu Yusuf- Kara Ahmet oğlu İbrahim	Mustafa Efendi		
5	Cilhane	Şeyh oğlu İsmail- Güveci oğlu Seydi	Geyikcizade Hafız Mehmet Efendi		
6	Debbağhane	Saruklu oğlu Ahmet Efendi- Hacı oğlu Mustafa	Akcazade Salih Efendi		
7	Yaka ve Ishaklu	Şeyh Mustafa- Hacı Mehmet	Mensurzade Mehmet Efendi		
8	Rumiyan			Dedek oğlu Madenci Vasil	Kalyoncu oğlu Madenci Hırakim
9	Ermeniyan			Akob	Hallac Yakup

Bafra Kazası Köyleri(1837)					
Sıra No.	Köy Adları	Muhtar	İmam	Kocabası	Kahyası
1	Türkköy	Ağça İmam oğlu Dursun- Nuh oğlu Deli Mehmet	Mustafa Efendi		
2	Serdenlü ve Kara Şeyh	Safracı oğlu Kara Hasan- Barutsuz oğlu Ali	İbrahim Efendi		
3	Alpagut			Öküz oğlu Sava	Babucu oğlu Kirako
4	Kuşçular	Uran oğlu İbrahim- Türkmen oğlu İbrahim	Ahmet Efendi		
5	Virancık, Ekberli ile Elmacık ve Kozagzı	Hacı oğlu Mustafa- Şahba oğlu Molla Hüseyin	... oğlu Mehmet Efendi		
6	Selam-ı Aleyk			Haroşa oğlu Yani	Mihail
7	Kaykusuz ve Kolaycılı	Tekeşin oğlu Ömer- Ak olan Hasan	Hüseyin Efendi		
8	... Harifi ve Yaya Osman oğlu	Kör Osman- Pir oğlu Mustafa	Sinan oğlu İbrahim Efendi		
9	Gökçe Su			Sarnik oğlu Aksidas	Kostanti oğlu Nazari
10	İlyaslı ve Ganberlü ve Paşa Şeyh	Ali Hoca oğlu Mustafa- Behir oğlu Ali	Hüseyin Efendi		
11	Börümce, Değirmen Özü ve Kuşlukhane	Topal Hüseyin oğlu Hasan- Paça oğlu Hüseyin	Hasan Efendi oğlu Mehmet Efendi		
12	Köprüciyan ve Gulamoğlu	Gulam oğlu Halil- Kara Hüseyin oğlu Hasan	Hoca oğlu Ahmet Efendi		
13	İnegazi	Karaoğlan oğlu Mehmet- Cemil oğlu Mahmut	Hüseyin Efendi		
14	Kelemkırı ve Garibşah	Kolaycı oğlu Mustafa -Put Osman	Hacı oğlu Ali Efendi		
15	Kıraşçıyan ve Tatarlı oğlu Hasan- Köle (Gülle?) oğlu Halil	Mehmet Efendi		
16	Gökçe Ağaç ve Gülderisi	Menteş oğlu Veli- Erzade Mehmet	Kır oğlu Halil Efendi		
17	Yörgüç Eyüp Laz	Uzunca oğlu Hacı Hasan- Fik oğlu Salih	Musa Efendi		
18	Kara Burç	Kavaklı oğlu Hacı Mehmet	Hasan Efendi		
19	Demişek	Ak Hüseyin oğlu Mehmet- Kel Mustafa oğlu Osman	Salih Efendi		
20	Kelikler	Kara Ahmet-Sinan oğlu Mustafa	Mustafa Efendi		
21	Çulha Koca	Recep oğlu Nasuh- Göd oğlu Ali	Sucend oğlu Hüseyin Efendi		
22	İnegazi ve ... Zimmileri			Kır Demirci oğlu Yani	Delice oğlu Yani
23	Müderriş Gediği			Yani oğlu Yorgi
24	Pelit Bükü	Suhte oğlu İbrahim-Kendir oğlu Ali	İbrahim Efendi		
25	Yiğit Alan	Bosdil oğlu Hasan- Sarı Osman oğlu Mustafa	Civan oğlu Hüseyin Efendi		
26	Kolayverdi	Kör Hüseyin oğlu Ahmet- Emir oğlu Ali	Tir oğlu Ali Efendi		
27	Kolay	Mustafa- Dursun oğlu Ahmet	Mustafa Efendi		
28	Asarlı, Kolay Zimmileri			Köykü oğlu Vasil	Öksüz oğlu Mirnav
29	Andır	Tatar oğlu Mahmut-Mahmut oğlu Hasan	Süleyman Efendi		
30 oğlu İbrahim- Emir Mehmet oğlu Mustafa	Uzun Ali oğlu Mehmet Efendi		
31	Kovanlık	Tatar oğlu Ali- Tatar oğlu İbrahim	Mustafa Efendi		
32	Kanluk Önü	Sakızcı oğlu İbrahim- Hebel oğlu İbrahim oğlu Eyüp Efendi		
33	Çal Köy	Karagöz oğlu Himmet- Mehmet	Memiş Efendi		
34	Mardar	Karakoç oğlu Mahmut-	Salih Efendi		

		Dede Mehmet			
35	Köseli	Osman-Topal İmam oğlu Hasan	Kör oğlu Ahmet Efendi		
36	Ayazma	Dağlı oğlu Seydi-Ömer oğlu Ömer	Ömer Efendi		
37	Lengerli, Yılmazlı ile Yörük Alanı	Deli İbrahim oğlu Mustafa-Molla Ali	Ali Efendi		
38	Sürmeli			Aslan oğlu Nikola oğlu Yorgi
39	Urmanos			Yorgi	Ekiz oğlu Panayut
40	Kelik	Karagöz Mehmet-Ak Mustafa	Mehmet Efendi		
41	Doğan Yuvası			oğlu	oğlu
42	Darboğaz			Kara Kiraki	Sava oğlu Dimid
43	Kızakçı oğlu Mehmet-Kara Mehmet	Abdullah Efendi		
44	Kuşkıyan ve Geleric	Kubat İsmail- Kör Mehmet oğlu Mustafa	Emin Efendi		
45	Tokuz Ağalığı ve Engiz Zimmileri			Gürcü oğlu	Mukaddisi Anasdas
46	Canikli Yurdu ve Tekincik			Miriş oğlu Yani	Kel Biraş oğlu Yani
47	El Alan	Abdi oğlu İbrahim-Mahmut oğlu Molla Hüseyin	Mustafa Efendi		
48	Kayalu ve Kablancık	Tanil oğlu Ömer-Kara Ahmet oğlu Ahmet	İsmail Efendi		
49	Çiftlik	Dede oğlu Halil-Gülce oğlu Hasan	Abdurrahman Efendi		
50	Korundar Alancık	Memiş oğlu Mustafa-Bace oğlu Abdi	Hacı oğlu Ali Efendi		
51	Yel Alan	Cir oğlu Ali-Demirci oğlu Kara Hasan	Mehmet Efendi		
52	Cağşud	Suhter oğlu- Hacı oğlu Hüseyin	Ali Efendi		
53	Deve Alanı	Mustafa-Hacı Hasan	Hacı Hüseyin Efendi		
54	Ağlan	Kara İbrahim oğlu İbrahim-Ayvaz oğlu Osman	Hüseyin Efendi		
55	Hüccetlü	Hasan- Mustafa	Ömer Efendi		
56	Koz Alan			Yeraş oğlu Nikola	Yeraş Yorgi
57	Erik Bükü	Hacı oğlu Mehmet- Abdullah	Ömer Efendi		
58	Boyalu ve Çelik Alan Ali oğlu Mehmet-Molla Bekir	Uruç oğlu Hüseyin Efendi		
59	Sarbusse	Kara Ali oğlu Mustafa-Kara Ali oğlu Osman	Ömer Efendi		
60	Şıklık			Güce oğlu Vasil	Lazari oğlu Yani
61	Yayla ve Köse Kahya ve Stefan ve Kara Vasil oğlu			Beklü oğlu Dimid	Arab oğlu Abram
62	Sarmaşık ve Tekye	Kavaklı Osman-Uzun oğlu Mahmut	Hüseyin Efendi		
63	Gazi Beklü	Cud oğlu Ali-Sandık oğlu Mehmet	Ahmet Efendi		
64	Ak Tekke ve Martı Kala	Şükür oğlu Mustafa-Tomal oğlu Mustafa	Hacı Ahmet Efendi		
65	Hoca Hüseyin	İsa oğlu Mustafa-Dirik Kel Hasan	Osman Efendi		
66	Şeyh Ulaş ve Torun oğlu ve Tecir Beklü	Hamza oğlu Ali-Odabaşı oğlu Süleyman	Hacı Hasan Efendi		
67	Fidelya			Kostanti oğlu Behri	Dokuz oğlu Hıralanbu
68	Kıran ve Karaca Börk	İnce Mehmet oğlu Mehmet-İnce Mehmet oğlu Hamza	Kara Ahmet oğlu Molla Abdullah		
69	Kirte	Deli Hasan-Kaba Sakal Hasan	Süleyman Efendi		
70	... ve Şeyh Uran	Bacaksız oğlu Süleyman-Mustafa	İnce zade Mehmet Efendi		
71	Çıkırıççı Ahristo ve Kurt	Zibal- Kurt oğlu Eyüp	Mehmet Efendi		

	Oğlan				
72	Tasköy	Çalık oğlu Halil- Hatip oğlu İsmail	Mehmet Efendi		
73	Kuyu Altı			Çakır oğlu Yani Banayut
74	Kostanti oğulları			Eplipe	Nikola
75	Tekke Zımmileri		 oğlu Lefter İlya
76	... ve Osman Beylü			İnce Panayut oğlu Koda	Tumak oğlu Kiraki
77	Hacılar Kürtler ile Kışla	Numan oğlu Seydi-Çil Hasan	Hafız İsmail Efendi		
78	İn Özü	İmam oğlu Mehmet-Arap oğlu Ali	Osman Efendi		
79	Ağca Alan		 oğlu Yorgi	Lazari oğlu Kostanti
80	Tutmaşah			Lefter	Kara Papas oğlu Panayut
81	Baraltı			Todik	Türtid oğlu Bavli
82	Asma Çam			Kalaycı oğlu Yorgi	Sava oğlu Vasil
83	Kirazlu			Tumak oğlu Aleksan	Stefan oğlu Yorgi
84	Kabaçukur, Ot Kayası ile Kuşçular			Çolak Yani	Yani oğlu Yeraş
85	Sofu Çukuru			Kuşcanın Yorgi	Kürd oğlu Yorgi
86	Pire Yurdu			Çavuş oğlu Hırşo	Panayut
87	Doyran ve Hibillü	Himmet oğlu Ali- Ayaş oğlu Ali	Ömer oğlu Osman Efendi		
88	Gökçe Boğaz	Sivillü Hüseyin- Müezzin oğlu Ali	İsmail Efendi		
89	Bediş ve Şeyhler	Deli Salih- Sarı Ahmet oğlu Mehmet	Süleyman Efendi		
90	Ak Gönü	Çakır Suhte oğlu Ahmet- Kel Osman oğlu Mehmet	Hüseyin Efendi		
91	Yenice ve Kara Bayraktar oğlu ve Yukarı Elma	Kürt Ömer oğlu Feyzullah- Urbacı oğlu Hasan	Ali Efendi		
92	Taşkelik ve Sincar	Tonkal oğlu Salih- Kara İbrahim oğlu İsmail	Mehmet Efendi		
93	Göçkün	Hatip oğlu Mehmet- Memiş oğlu Mustafa	Mehmet Efendi		
94	Zeytun	Haşlak oğlu Mehmet- Kara Şaban oğlu Ömer	Hacı Hüseyin Efendi		
95	Kara Haylu			Taşçı oğlu Bedri	Topuz oğlu Dimit
96	Çıtırılık			Dimid	Kalaycıoğlu Dimid
97	Toylu	Deli Mehmet- Eyüp oğlu Hacı Bekir	Kayık oğlu Mehmet Efendi		
98	Oymağ Bahşı	Dingil oğlu Nasuh- Mehmet oğlu Nasuh	Hüseyin Efendi		
99	Sakar İnek	Müezzin oğlu Hasan- Hotman oğlu Hüseyin	Kabaşil oğlu Hüseyin Efendi		
100	Kızlak	Himmet- Çakır oğlu Hasan	Ali Efendi		
101	Münşecab	Debil oğlu Mehmet- Çulha oğlu Ahmet	Ahmet Efendi		
102	Yukarı Isırganlu	Kimbaş oğlu İlyas- Coğ oğlu Süleyman	Himmet Efendi		
103	Aşağı Isırganlu	Hatip oğlu İlyas- Yani oğlu Ali	Veli Efendi		
104	Filik	Kızılca oğlu Hasan- oğlu Hasan	Hatip oğlu Ali Efendi		
105	Gökçe Ağaç	Dursun oğlu Ali- Tanil oğlu Mehmet	Hıdır Efendi		
106	Terskırık	Toklu oğlu Mehmet- Battal oğlu Mehmet	Veli Efendi		
107	Ali Dede Yutası	Ali Dede Oğlu Mustafa- Müezzin oğlu Hüseyin	Ömer oğlu Hüseyin Efendi		
108	Tepe Yutası oğlu Ali-	Yörgüç oğlu		

		Kurt Hasan oğlu Hasan	Himmet Efendi		
109	Viran ve Kabaklı	... oğlu Mehmet- Kara Mustafa oğlu Ali	Topal İmam oğlu Mustafa Efendi		
110	İnderesi ve ...			Kakiül oğlu Sava	Yapılcu oğlu Kirkor

BAFRA KAZASINA BAĞLI ALAÇAM KAZASI KÖYLERİ (1837)					
Sıra Nr.	Köy Adları	Muhtar	İmam	Kocabaş	Kahya
1	Nefs-i Alaçam			Uzun oğlu Panayut	Uzun oğlu Lazari
2	Yukarı Malkoç	Çuhurcu oğlu Ali- İlyas oğlu Hüseyin	Kocabaş oğlu Hüseyin Efendi		
3	Alamet	Molla Hüseyin-Umur oğlu Ramazan	Çürük oğlu Mustafa Efendi		
4	Vicekler	Hasan oğlu Ali-Divane oğlu Abdullah	Göncü oğlu Ali Efendi		
5	Yoğun Belid ve Pesmuru Deresi	Eyüp oğlu Süleyman- Halil oğlu Hüseyin	Ali Efendi		
6	Aşağı Malkoç	Derviş oğlu Ali- Aslan oğlu Osman	Veli Efendi		
7	Kabalu	... oğlu Osman- Güdel oğlu İslam	Süleyman Efendi		
8	Demirci Köy, Kaluk ve Kara Çukur	Hasan- Ahmerci oğlu Ali	Hasan Efendi		
9	Kozköy ve ...	Osman oğlu Mehmet- Mırık Mehmet	Ali Efendi		
10	Nefs-i Alaçam İslamları ve Gelemen oğlu Ali- Bacak oğlu Mustafa	Ali Efendi		

SAMSUN KAZASI (1837)					
Sıra Nr.	Mahalle Adı	Muhtar	İmam	Kocabaş	Kahya
1	Said Bey	Uzun Halil oğlu Ahmet- Müezin Hacı Hüseyin Efendi	El hac Mehmet Emin Efendi		
2	Hançerli	Ali Efendi-Terzi Ahmet	Ahmet Reşit Efendi		
3	Bazar	Hafız İsmail-Nalband Ali	Osman Efendi		
4	Cami-i Kebir	Hatip Mehmet-Abdulmuttalip	Ahmet Efendi		
5	Mekre	Hacı Mehmet Efendi-Durmuş Ali	Ali Efendi		
6	Hacı Hatun ile İçkale	Kavaklı Halil	Mehmet Efendi		

SAMSUN KAZASI KÖYLERİ (1837)					
Sıra nr.	Köy Adları	Muhtar	İmam	Kocabaş	Kahya
1	Kayı	Kurt oğlu Ali- Himmet oğlu Ali	Süleyman Efendi		
2	Dağ Köyü	Ali Koca oğlu Hüseyin	Molla Mustafa		
3	Aladun	Said oğlu Salih	İsmail Efendi		
4	Dereköy, Türkmenler, Cırlabuk	Kara Mustafa-Seydi oğlu Osman	Molla Mehmet		
5	Kara Koyun, Canikli- Bekir oğlu Himmet	Molla Ahmet		
6	Aksular	Memiş oğlu Osman	Molla Mustafa		
7	Çakırlar, Bozmellü ve Karaköy	Tunha Mehmet-Battal Mustafa	Molla Hüseyin		
8	Çivril ve Kabaklı	Kara Mustafa-Kaşkar oğlu Ali	Mehmet Efendi		
9	Badırlı	Kör Osman	Molla Mehmet		
10	Dereler ve Acıbükü	Kıbal oğlu Ali-Kel Ali oğlu Ali	Molla Halil		
11	Uzgur, Kuşçulu ve Kıran	Kara Ömer-İmam oğlu Hüseyin	Molla Hüseyin		
12	Koymat ve Ma İlyas	Koca Mustafa-Çökmet Salih	Molla İbrahim		
13	Nemlus ve Ahulu	Topal Mehmet-Küçük oğlu Mustafa	Yusuf Efendi		
14	Ak Alan	Çukadar oğlu Mehmet-Cıla oğlu Hasan	Mehmet Efendi		
15	Köseli	Ömer Beşe oğlu Mehmet	Salih Efendi		
16	Ektrat Taifeleri	Kürt Halil-Çakır Ali oğlu Mehmet	Molla Mehmet		
17	Çardak Kirişi			Kara Kavuk oğlu Panayut	Yeraş
18	Demirci Suyu			Todor	Koda
19	Kızıl Oğlak			Gavril	Ektir oğlu Panayut
20	Karagöl			Kirkor oğlu	Cıdagık oğlu

				Kostanti	Borife
21	Düzköy			Papaz Kostanti	Kuyustur oğlu Yoriha
22	Beklik			Papaz İstavri	Kirkor oğlu Stefan
23	Kızıl Göl			Demirci oğlu Pavli	Bakırcı oğlu Vasil
24	Gürgen Pınarı ve Kuru Gökçe			Semerci oğlu Yorifa	Yani oğlu Stefan
25	Kabakönü			Kalpak oğlu Yani	Yorika
26	Boylan			Kalbus oğlu Kostanti	Sandalcı oğlu Dimid
27	Kadıköy			Stefan	Kiraz oğlu Sava
28	Ada Reayaları		 Nikola	Papaz oğlu Yani
29	Göl Yalağı ve Saib Reayaları			Papaz Pur	Todor
30	Serniç Bunarı		 Sava	Adem oğlu Yani
31	Döğer Beşi ve Ali Bey			Kosta	Ekşici oğlu Yur (Pur)
32	Çınarlı			Papaz Tudor	Dertli oğlu Andreya

Samsun Kazasına Bağlı Kayı Madeni Oymağı Reayaları (1837)

Sıra Nr.	Köy Adları	Muhtar	İmam	Kocabaş	Kahya
1	Oran			Papaz oğlu Panayut	Kocabıyık oğlu Nazari
2	Döğeri ile Asarağaç			Kalaycı oğlu Kiraki	Kıran oğlu
3	Sarı Bıyık ve Hayat Deresi			Koca Kavur oğlu Stefor	Kara Sava
4	Kara Berçin		 Eksendi Kostanti
5	Yarmalı Batak ve Haydar			İlya oğlu Yor	Sırtı Siyah oğlu Nikola
6	Çınar Ağılı		 Nikola	Kiraki oğlu Efesos
7	Bağcan		 Mihail	Dürzü oğlu Nikola
8	Çekenek		 Vartemyos	Babul oğlu Yor
9	Sınme Taş			Şaban oğlu Hıralanbu	Banayut oğlu Yor
10	Ökse Oymağı			Papaz oğlu İlya	Sefer oğlu Nikola
11	Ömer Gölü			Tinas oğlu Sava	Bayram oğlu Bedri
12	Samruk ve Çelik Alan			Papaz oğlu Hıralamabu	Çakır oğlu Kiraki
13	Çal			Tinas oğlu Sava Lefter
14	Çırakman		 İlya	Bolos oğlu Hıralanbu
15	Ali Bey ve Gökçe Pınar			Kömürcü oğlu Hıralanbu	Andon oğlu Sava
16	Andırya Mahallesi			Gavril oğlu Nazari Aleksı
17	Kuruşçu oğlu ve Pelit oğlu Oymağı			Kürklü Panayut	Fetvacı Apostol
18	Cenker			Bolatçı oğlu Panayut	Polatçı oğlu Tinas
19	Arucak			Sava oğlu Dimidri	Kalaycı oğlu Hırşo
20	Yunbat			Çolak oğlu Lefter	Öksüz Panayut
21	Sarı Yurt			Buz oğlu Yani	Palancı oğlu Lazar
22	Bağbasan			Kocabıyık Pur	Yanak Dimidri
23	Kiriçli			Pur oğlu Yani	Esbir oğlu Abram
24	Kışla			Makarisi İmanet	Makarisi Yorgi
25	Gökçe			Cebr oğlan Yani	Tudor oğlu Sava
26	Yayla Kirişi			Oliferos	Yuri

ARIM KAZASI (1837)

Sıra Nr.	Mahalle Adı	Muhtar	İmam	Kocabaş	Kahya
1	Çay	Emir oğlu Hacı Mehmet-Çelebi Molla Mehmet	Hafız Süleyman Efendi		
2	Orta	Hasan Kadioğlu Hacı Mehmet- Hacı Mustafa	Hafız Ahmet		

ARIM KAZASI KÖYLERİ (1837)

Sıra Nr.	Köy Adı	Muhtar	İmam	Kocabaş	Kahya
1	Demircilü	Hacı Salih-Hacı İbrahim	Mustafa Efendi		
2	Acıklı ile Sazlı	Yener Efendi oğlu Abdullah- Tahir	Hacı Yakup Efendi		

3	Oklular ile Uzunlu	Hacı Hasan-Hacı Mehmet oğlu	Said Efendi		
4	Ağaçlar ile Soğluca	Ömer- Osman	Abdulrahman Efendi		
5	Ömerli ile Tatarlu	Hasan- Abdurrahman	Mustafa Efendi		
6	Kuşdoğanlı ile Camilü	Aşık Ömer oğlu Salih Şaban Çelebi oğlu Emin	Mustafa Efendi		
7	Küplüye ile Çerçiler	Halid (?) oğlu Mustafa Hızır oğlu Ali	Mustafa Efendi		
8	Bakraclu ile Sadıklu	Köstüllü Oğlu Süleyman-Ciz oğlu Ahmed	Hacı Mustafa Efendi		
9	Hassa Bahçe	Hacı Menteş oğlu Ali-Kilişoğlu Mustafa	Mehmet Efendi		
10	Halvaçlı ile Mahmudlu	Nuri- Hacı Hüseyin	Molla Hüseyin oğlu Hasan		
11	Tokurlular	Hacı Ahmed oğlu İbrahim- Eyüp oğlu Mehmet	Hasan Efendi		
12	Yamanlı ile Kuşculu	Emrullah oğlu İdris- Sarı Ali oğlu Hacı	Emir Vaaz oğlu Ahmed Efendi		
13	Ali Beklüler	1.Hacı İsa oğlu Mehmet 2.Derviş	Hacı oğlu Mustafa Efendi		
14	Ak Kuzulu	Hızır oğlu Hacı Ali- Hacı Abdullah	Osman Efendi		
15	Şeyh Habil ile Kırtık	Basil oğlu Abdullah-Salih oğlu İsmail	Mustafa Efendi oğlu Mustafa Efendi		
16	Körtuna ile Kabalu	Molla Mehmet oğlu Molla Hüseyin- Molla Mehmet oğlu İbrahim	Yusuf oğlu Halil Efendi		
17	Hacı Beklü	Abadız- İsmail oğlu Hüseyin	Hacı Hüseyin Efendi		
18	Kumarlı ile Kabdan	Sırça oğlu Salih- Dertlü oğlu Mehmet	Salih Efendi		
19	Yavillü ile Köseli	Himmet oğlu İbrahim-Sikke oğlu Halil	Hatip Ali Efendi		
20	Seyfliler ile Tabuluca	İnce Mehmet oğlu Hasan-Şaban	Süleyman Efendi		
21	Hacı Musalular	Recep oğlu Ahmet- Ali Osman	Abdullah Hoca oğlu Bekir Efendi		
22	Ustacalu ile Mahraş	Kudi Mehmet oğlu Mehmet-Muhak oğlu Yusuf	Recep Efendi		
23	Hacılı	Hacı Recep oğlu Ahmet-Hacı Recep oğlu Mehmet	Mustafa Efendi		
24	Anlu ile Karacalu	Hatip oğlu Mehmet-Hasan oğlu İbrahim	Hatip oğlu Ali Efendi		
25	Menalu ile Tanişhatlu	Akgöz oğlu Ahmet-Sarı Mustafa	Kethüda oğlu Ahmet Efendi		
26	Cacil ile Uluköy	Muhsin oğlu Salih	Hacı İbrahim oğlu Mehmet Efendi		
27	Celme	Müftü oğlu Mehmet-Uzun oğlu Hüseyin	İsmail oğlu Mehmet Efendi		
28	Bişha ile Demirlü	Ahmet oğlu Mehmet-Cansız oğlu Mehmet	Hatib Mehmet Efendi		
29	Muslibu ile Sarmısak	Çerkes oğlu Salih-Kahraman oğlu Emin	Mehmet Efendi		
30	Ordu	Hacı oğlu Mehmet-Süleyman oğlu Ali	Mehmet Efendi		
31	İnil	Laz oğlu Mehmet	Mehmet Efendi		
32	Zoğar	Merzifonlu oğlu Mehmet	Kadı oğlu Salih Efendi		
33	Alan ile Karacaviran (Tokatlı)	Kadı Bekir oğlu Mustafa	Hacı Yusuf Efendi		
34	Düz Yaykıl Viregen ile Ayazma	Ahmet oğlu Ali	Hasan Efendi		
35	Yaykınlar ile Kocalar	Salih oğlu Ali- Sarı Salih oğlu Ahmet	Hatip Ali Efendi		

ARIM KAZASINA BAĞLI ÖKSE KAZASI KÖYLERİ (1837)

Sıra Nr.	Köy Adları	Muhtar	İmam	Kocabaş	Kahya
1	Sarıcalu	Kadioğlu Ali Efendi, Alinekoğlu Mehmed	Kadızade Mehmet Efendi		

2	Sungurlu ile Kiraz Bucağı	Mehmetoğlu Ahmet, Aktınarlıoğlu Salih	İbrahim Efendi		
3	Manamut ile Köseli	Sarac Mehmed	Hasan Efendi		
4	Arablı ile Durkutlu	Fakikoğlu Mustafa, Bostaloğlu Süleyman	Fakiyezade Mehmed Efendi		
5	Tekincik ile Ramazan	Çakır Ali oğlu Hasan	Osman Efendi oğlu Mustafa Efendi		
6	Semal ile Karacalu (Kıraclu)	Muzudioğlu Numan, Hacı Mehmed oğlu Ahmed	Hacı Ahmed oğlu Mustafa Efendi		
7	İçlü ile Kara Bakçe	Hacı İbrahim Efendi oğlu Mustafa Efendi, Hasan	İsmail Efendi		
8	İrmak Sırığı ile Carşaf	Halil	Ahmet Efendi		
9	Daştımur ile Kullu	Hacı Ali, Bekiroğlu Mehmed	İbrahim Efendi		
10	Kethüdalı	Ali oğlu Hasan	Ömer Efendi		
11	Kara Oğlan ile Hamzalı	Mehmed, Paşaoğlu İbrahim	Hızroğlu Mehmed Efendi		
12	Çınarlık ile Balahor	Mirik Halil oğlu Mehmed	Uyuzoğlu Abdullah Efendi		
13	Katr Ağzı ile Ekreclü	Hacı Bekir, Abdulrahman oğlu Mehmed	Osman Efendi		
14	Tekfur Meydanı ile Kuşhane	Molla Süleyman	Ali Efendi		
15	Sarmısak	Değirmenci oğlu Ahmed	Mehmed Efendi		
16	Güdedi (Gödedi)	Kökçü oğlu Hasan	Salih Efendi		
17	Büyüklü	Kara Salih, Kara Mustafa oğlu	Tonyaş oğlu Hatib Mehmed Efendi		
18	Balıcılı ile Hacı Danişmenlü	Dulcuoğlu Mustafa, Emir Ali oğlu Mehmed	Halil Efendi		
19	Ahalu	Pir oğlu Mustafa	Bucakoğlu İbrahim		
20	Gümen ile Yenice ve Saraclu	Kuru Mehmed oğlu Mehmed, Hafız oğlu Ali	Hatip Ahmed Efendi		
21	Aşuklu ile Kara Muslu	Kara Mehmed, Başoğlu Abdurrahman	Mustafa Efendi		
22	Şeyh Güvan ile Bayramlı	Oflu Ömer, Boran oğlu Ahmed	Abdulkerim Efendi		

ARIM KAZASINA BAĞLI AYYACIK KAZASI (1837)

Sıra Nr.	Mahalle Adı	Muhtar	İmam	Kocabaş	Kahya
1	Çarşamba Köprübaşı (Ermeniyen)			Madkisi Simeon,	Münzik
2	Rum Köprübaşı			Kamber oğlu Banika	Yuri

ARIM KAZASINA BAĞLI AYYACIK KAZASI KÖYLERİ (1837)

Sıra Nr.	Köy Adları	Muhtar	İmam	Kocabaş	Kahya
1	Civar	Abdulcelil oğlu Hasan, Emir Ahmed oğlu Ahmed	Mustafa Efendi		
2	Boyacılu ile Kurd Ahmetli	Hacı Turuni Ahmed, Abdulrahman oğlu Mehmed	Hatib oğlu Abdullah Efendi		
3	Kökçeli ile Kumköy	Odabaşı oğlu Hasan, Abidin	Mehmed Efendi		
4	Beg Yenicesi	Kayıkcı oğlu Ali, Aşık Ömer oğlu Mehmed	Salih Efendi		
5	Eğri Kum	Koca Ali, Biddedi oğlu Ahmed	Hüseyin Efendi		
6	Nefs-i Ayyacık ile Yukarı Yenice	İbrahim Ağanın oğlu Mehmed	Ali Efendi		
7	Soku Alan ile Kise Alan	Ali, Sarı Köse oğlu İbrahim	Ahmed Efendi		
8	Çökeklü	Molla Hüseyin oğlu Osman	Ali Efendi		
9	Hisarcık	Kul Osman, Hasan	Ali Efendi		
10	Ömerlü	Koca Hüseyin	Ali Efendi		
11	Muhacirin-i Çerakese	İbrahim	Hacı Davud Efendi		

12	Ayvacık Kazası ile Tekincek Köyünde bulunan Ekrad (Kürt) Taifeleri	Hasan, Tahir	Mehmed Efendi		
13	Kasbar oğlu Oymağı	Kasbar oğlu Mustafa, Alemdar oğlu Mehmed	Abdullah Efendi		
14	Derbend Oymağı ile Tütüncü oğlu	Osman, Tütüncü oğlu Hüseyin	Humiz oğlu Mustafa		
15	Delî Hüseyin oğlu Oymağı	Mehmed, İbrahim	Mustafa Efendi		
16	Hacı İsmail oğlu Oymağı	Hacı İsmail oğlu Mehmed, Hacı İsmail oğlu Durmuş	Efendi oğlu Halil Efendi		
17	Kutlu Deresi ile Dikicik	Halil Efendi, Kara Bela oğlu Mehmed	Ali Efendi		
18	Cin İmam oğlu Oymağı	Cin İmam oğlu Hasan, Karındaş Mustafa	Mehmed Efendi		
19	Kayıkcı oğlu Oymağı	Kayıkcı oğlu Hasan, Koca Ali	Ali Efendi		
20	Mahmut Ağa Oymağı	Mahmud Ağa, Karındaş oğlu Ali	Hasan Efendi		
21	Şehbaz oğlu Oymağı	Halil oğlu Osman, Ahmed oğlu Ali	Osman Efendi		
22	Kadıkirişi Oymağı	Beyazıd oğlu Ali, Kara Dayı oğlu Mehmed	Mehmed Efendi		
23	Musa Bölükbaşı Oymağı	Musa Bölükbaşı oğlu Ahmed, Karındaş Mustafa	Halil Efendi		
24	Keskin oğlu Oymağı	Keskin oğlu Osman, Karındaş İsmail	Halil Efendi		
25	Tosun (Tuna) Oymağı	Tosun oğlu Halil, Karındaş Mehmed	İbrahim Efendi		
26	İtil Başı	Bayrakdar oğlu Mehmed, Bolad oğlu Mustafa	İbrahim Efendi		
27	Töngel ve Terice	İbrahim oğlu Mehmed, Alemdar Ömer	Ali Efendi		
28	Keşdereli Oymağı Reayaları			Keşdereli oğlu Arakil Muhdisi	Muhdisi Mavril
29	Gökçeköy Usta oğlu ile Çakmak Oymakları Reayaları			Avaik	Kalos
30	Usta oğlu Oymağı			Usta oğlu Ohannes	Ekil
31	Kalyoncu oğlu Oymağı			Kalyoncu oğlu Ohannes	Şehak (?)
32	Sungurd oğlu Oymağı			Sungurd oğlu Mudisi Matos	Karabina
33	Milashlı Oymağı			Milashlı oğlu Şehak (?)	Artin
34	Bolad oğlu Oymağı			Bolad oğlu Muhdisi Devid	Artin
35	Kadı Kirişi			Ağca oğlu Serkis	Artin
36	Keskin oğlu Oymağı			Karagöz oğlu Kazir	Şehak
37	Kockan oğlu Oymağı			Kockan oğlu Kalos	Kalos
38	Ordu Başı ile İnil Başı			Ziyil Karabet oğlu	Terzi oğlu Okista (?)
39	Sinme Taş Oymağı			Burdam oğlu Yani	Braşkova
40	Kökyar oğlu Oymağı			Yani	Sava
41	Ordu Başı Rum Taifesi			Stefan oğlu Bavli	Kiraki
42	Tankarlı			Efire	Afisdas
43	Karamuk			Yakoy	Hralanbu
44	Derbend ve Semail Sivaslıları (Taife-i İslam)	Ahmed Kethuda, Usta Hüseyin	-		
45	Demirli ile Kabalı Sivaslıları	Bardakçı oğlu Hasan, Usta Alişani oğlu Hüseyin	Bekir Efendi		

TERME KAZASI KÖYLERİ (1837)

Sıra Nr.	Köy Adları	Muhtar	İmam	Kocabaş	Kahya
1	Fakir Ali ile Dut Bacağı	Molla Mehmed, Osman	Mustafa Efendi		

2	Yukarı Köy Bucağı	Mustafa	Osman Efendi		
3	Koyunlu	Feyzullah	Ali Efendi		
4	Bekdi	Şaban	İbrahim Efendi		
5	Eynesillü	Ömer, Mustafa	Ali Efendi		
6	İman Alimi	Memiş	Ali Efendi		
7	Karabakçe	Ahmed	Salih Efendi		
8	Aşağı Korfu	Lütfullah, Salih	Mehmed Efendi		
9	Aşağı Köy Bucağı	Ali	Mehmed Efendi		
10	Fenik ile Bazıköy	Mahmud, Mustafa	Ali Efendi		
11	Elma Köy	Ömer, Mehmed	Osman Efendi		
12	Kilidi ile Asa Şuaib	Molla Hasan, Ali	Ali Efendi		
13	Yallu	Mustafa, Feyzullah	Mehmed Efendi		
14	Kuşçulu ile Cadır Akköy	Hacı Bekdaş, İdris	Ahmed Efendi		
15	Taşpınar Meşruk ile Ekrecilü	Ali, Bekir	Abdullah Efendi		
16	Ahalu ile Alişar	Ahmed, Hüseyin	Mehmed Efendi		
17	Kayırlu	İbrahim	İbrahim Efendi		
18	Karacaköy	Hasan	Osman Efendi		
19	Zelihalı ile Dandırlı	Kara Ali, Ali	Ali Efendi		
20	Bakraçlı	Hasan	Hasan Efendi		
21	Süleymanlı ile Emir Yusuf ve Kır Kahraman	Mehmed, Ali	Ahmed Efendi		
22	Murad Şuayib ile İshazlı ve Mahruclu ve Dağdıralı	Mustafa, Ali	Aziz Efendi		
23	Korkucak	Ali, Mustafa	Ahmed Efendi		
24	Yukarı Korfu	Hüseyin, Salih	Hacı Hüseyin Efendi		
25	Aşağı Kıracılı ile Yukarı Kıracılı	Feyzullah, Mehmed	Ahmed Efendi		
26	Kara Mahmud	Mehmed	Mehmed Efendi		
27	Geçmiş	İsmail, Ali	Mehmed Efendi		

TERME KAZASINA BAĞLI AKÇAY KAZASI KÖYLERİ (1837)

SıraNr.	Köy Adları	Muhtar	İmam	Kocabaş	Kahya
1	Sakarlu	Osman, Hasan	Mustafa Efendi		
2	Avcı	Molla Ali	İsmail Efendi		
3	Üsketü	Mehmed, Ali	Mehmed Efendi		
4	Hüseyin Mescidi	İbrahim	Hacı Ramazan Efendi		
5	Koçan	Salih	Receb Efendi		
6	Bazlamac	Mustafa, Mehmed	Mehmed Efendi		
7	Uzunlu	İbrahim	Ahmed Efendi		
8	İnebeklü	Ali Osman	Bekir Efendi		
9	Sarayköy ile Kızılcalı	İsmail-Durmuş	Mehmed Efendi		
10	Doğan Avcı	Şaban-Emrullah	Emrullah Efendi		
11	İnegazi	Mehmed	Yusuf Efendi		
12	Nefs-i Akçay ile Cellad	Sadullah-Abdullah	Mehmed Efendi		
13	Havliye	Molla Halil	Mustafa Efendi		
14	Kışla ile Kozköy ve Kalfalı	Mehmed-İbrahim	Ali Efendi		
15	Kıracılı	Molla Salih-Mehmed	Mustafa Efendi		
16	Emir Hac ile Karaman	Hüseyin-Ali	Salih Efendi		
17	Sarı Hasan ile Eblak (İlan) ve Gökçeli	Hasan-Hasan	Molla Hamza		
18	Şeyhlü ile Şehabeddin	Molla Ömer-Molla Hasan	Abdurrahman Efendi		
19	Yuaşin ile Tekincek	Ahmed-Mehmed	Musa Efendi		
20	Hüma	Mehmed-Hasan	Ali Efendi		
21	Kürekös	İbrahim-Mehmed	Ali Efendi		
22	Celavurd	İbrahim-Salih	Mehmed Efendi		
23	Yeşil ile Kızılot	Hüseyin-Mehmed	Veli Efendi		
24	Karahanlı ile Dibeklü	Nurullah-Molla Hüseyin	Musa Efendi		
25	Uyuzlu ile Dibecik	Molla Ömer-Yunus	Osman Efendi		
26	Gıbtıyan	Seyfi	Molla Hasan		
27	Ektrat (Kürt) Taifeleri	Hacı Hüseyin-Hasan	Hacı Ali		
28	Esad ve Töngellü Bel Kociyeleri	Hasan-İbrahim	Molla Durmuş		
29	Mesihid Köy Kociyeleri	Mehmed-Mustafa	Molla Ahmed		
30	Kocamanbaşı Reayaları			Ohannes	

ÜNİYE KAZASI (1837)					
Sıra Nr.	Mahalle Adları	Muhtar	İmam	Kocabaş	Kahya
1	Çömlekçi ve Burunucu	Molla Resul	Mehmed Efendi		
2	Orta	Abdullah	Mustafa Efendi		
3	Çamurlu	Süleyman	Sadık Efendi		
4	Kale Deresi	Mehmed Efendi	Hacı İsmail Efendi		
5	Zimmiyan			Sivri oğlu Simidi (?)	Deko
6	Taife-i Ermeniyan			Muhdisi Karabet	

ÜNİYE KAZASI KÖYLERİ (1837)					
Sıra Nr.	Köy Adları	Muhtar	İmam	Kocabaş	Kahya
1	Yavi	Abdullah	Ali Efendi		
2	Zeynik ve Göbi	Mustafa	Mehmed Efendi		
3	Korta	Mehmed	Ali Efendi		
4	Aşçirli (İncirli?)	Mustafa	Mustafa Efendi		
5	Seylan	Ali	Ahmed Efendi		
6	Kala	Hasan	Osman		
7	Göçebe Reaya				Arakil

ÜNİYE KAZASINA BAĞLI EFRAZ (İFRAZ?) KAZASI KÖYLERİ (1837)					
Sıra Nr.	Köy Adları	Muhtar	İmam	Kocabaş	Kahya
1	Çatak	Sarı Mustafa	Süleyman Efendi		
2	Körte Deresi	Gani oğlu Mehmed	Hasan Efendi		
3	Göced	Ömer Efendi oğlu Mehmed	Arif Efendi		
4	Celadır	İbrahim	Mehmed Nadi Efendi		
5	Manastır	Cüdek oğlu Osman	Mustafa Efendi		
6	Yeniceli ile Kocaman ve Laleli	Yunus	Hasan Efendi		
7	Kurtluca	Kara Mehmed oğlu Bekdaş	Mehmed Efendi		
8	Kınar Bınar	Topal oğlu Mehmed	Hüseyin Efendi		
9	Kiraz Tepesinde Göçebe Reaya				İlyay
10	Üç Bınar Göçebe Reaya				Avannes
11	Göçebe İsak ve Bogün Oluk	Camyari oğlu Hıdır			

ÜNİYE KAZASINA BAĞLI FENARIS KAZASI KÖYLERİ (1837)					
Sıra Nr.	Köy Adları	Muhtar	İmam	Kocabaş	Kahya
1	Kilas	Kara Ahmed oğlu Ahmed	Hasan Efendi		
2	Goraz	Osman oğlu Mehmed	Mehmed Efendi		
3	Genehor	Çavuş oğlu Hasan	Mehmed Efendi		
4	Sırma ve İçeri Bükü	Mehmed	Mehmed Efendi		
5	Nureddin	Kabusuz oğlu Hüseyin	Osman Efendi		
6	Kızılca Kise ile Yağisan Dizdar ve Yaycı	Selim Alisi oğlu Mehmed	Hüseyin Efendi		
7	Sofu Kara	Halim	Ataullah Efendi		
8	Çukur	Kabucu oğlu Ali	Ahmed Efendi		
9	Koruklu	Abdi			
10	Göçebe Baltalu Yatak ve Cınkırt	Hıdır			
11	Kara Ağaç Tepesi	Veli			
12	Göçebe Reaya				Kayık oğlu Artin

ÜNİYE KAZASINA BAĞLI ÇÖREĞİ KAZASI KÖYLERİ (1837)					
Sıra Nr.	Köy Adları	Muhtar	İmam	Kocabaş	Kahya
1	Nefs-i Çöreği ve Kızılca Kise	Cebeci oğlu İsmail	Osman Efendi		
2	Cözlü ve Keş	Köse Ömer oğlu Mehmed-Çolak oğlu Mustafa	-		
3	Sarı Halil ve Gülceğiz	Mehmed	Osman Efendi		
4	Kadılar	Molla Osman	-		
5	Kartil	Ali	Kadı oğlu Osman		

6	Ünye Kazalarında Taife-i Ekrad (Kürt)	Ömer	Efendi	-	
---	--	------	--------	---	--

ÜNYE KAZASINA BAĞLI CEVİZDERESİ (CÖZDERESİ?) KAZASI KÖYLERİ (1837)

Sıra Nr.	Köy Adları	Muhtar	İmam	Kocabaş	Kahya
1	Derefte	Mehmed	Ahmed Efendi		
2	Urmalı	Ahmed	İsmail Efendi		
3	Saraycık	Ali	Mehmed Efendi		
4	Kuşçalu	Ali	Mehmed Efendi		
5	Uncalı	Halil	-		
6	Denizbükü ile Sehiban ve Kuştoğan	Ali	Ali Efendi		
7	Lahana	Mehmed	Hüseyin Efendi		
8	Taflancık	Osman	Mustafa Efendi		
9	Güdeclü	Ali	Mehmed Efendi		
10	Reaya Göçebe-i Balık				Karabet

FATSA KAZASI KÖYLERİ (1837)

Sıra Nr.	Köy Adları	Muhtar	İmam	Kocabaş	Kahya
1	Evkaf ile Kolbar	Kalafat oğlu Mustafa-Hasan oğlu Mustafa	Suamiz oğlu İbrahim Efendi		
2	Aşağı Tepeköy ile Yukarı Tepeköy	Nuslu oğlu Ali-Faki oğlu Ali	Mehmed Efendi oğlu Hüseyin Efendi		
3	Kökez ile Gün Ali ve İregün	Tonbaş oğlu Fahrihan-Ali Usta oğlu İbrahim	Hatip İbrahim Efendi oğlu İsmail Efendi		
4	Döğenlik ile Yenice Kebir ve Bihiye Sığır	Musa Kadı oğlu Ali Efendi- Süleyman oğlu Yusuf	Hatip Halil Efendi oğlu Dursun Efendi		
5	Yukarı Çaltımar, Aşağı Çaltımar, Cacıla ve Hızır Beyli	Hızır Sibahi oğlu Hasan-Receb oğlu Osman	Hatib Ali Efendi oğlu Hasan Efendi		
6	Mir Şah Bükü	Kudü Ali oğlu Fahrihan-Pizeki oğlu Osman	Müftü Ali Efendi zade İsmail Efendi		
7	Yassı Taş ile Geçdik	Bostancı oğlu Mustafa-İmam oğlu Ali	Mehmed Efendi oğlu Hatip Mehmed Efendi		
8	Göller ile Mukdala ve Kulak	Zor oğlu Ahmed- Zor oğlu İbrahim	Bayram Efendi oğlu Hatib Mehmed Efendi		
9	Kara Hamza ile Sayıca	Tekin oğlu Mustafa-Sakallu oğlu Mehmed	Emin Efendi oğlu Abdulzevi Efendi		

FATSA KAZASINA BAĞLI SERKEŞ KAZASI KÖYLERİ (1837)

Sıra Nr.	Köy Adları	Muhtar	İmam	Kocabaş	Kahya
1	Bel Alan ie Yalı ve Konaş	Sağır oğlu Ali- Kocan (?) oğlu Ali	Hatib oğlu Hüseyin Efendi		
2	Geyikçülü ile Salhalu	Bal oğlu Memiş- Ahmed Alisi oğlu Osman	Ellez oğlu Ali Efendi		
3	Karkucak ile Akça Kise	Kütük oğlu İbrahim- Celal oğlu Tahir	Salih Efendi oğlu Selim Efendi		
4	Kökez ile Köse Bucağı ve Göl	Beklü oğlu Abdullah-Uzun oğlu Ali	Aruk oğlu Hacı Mehmed Efendi		
5	Miri ile Karaağaç ve Gökçeli	Sarı oğlu Dursun- Kahraman Efendizade Süleyman	Hatib Mustafa Efendi oğlu İbrahim Efendi		
6	Nefs-i Serkeş ile Derbend ve Tekke	Çavış oğlu Hüseyin- Havleş (?) oğlu Ali	Müslim oğlu Abdullah Efendi		
7	Göynücek ile Demircülü	Altı Parmak oğlu Recep- Fındık oğlu	Hatip Hüseyin Efendi oğlu Halil		

		Ahmed	Efendi		
8	Köşnük ile Erikçili ve Kiraclu ve Duman	Altı Barmak oğlu Ömer Efendi- Altı Barmak oğlu Ahmed	Altı Barmak oğlu Osman Efendi		
9	Kızma Ulya ve Kızma Süfla	Deli Hasan oğlu İsmail- Tatar oğlu Osman	Halil Efendi oğlu Abdulrahim Efendi		

FATSA KAZASINA BAĞLI MEYDAN KAZASI KÖYLERİ (1837)

Sıra Nr.	Köy Adları	Muhtar	İmam	Kocabaş	Kahya
1	Tokur ile Divani ve Karacalar	Molla Mustafa oğlu Molla Abdullah-Döngel oğlu Mehmed	Mehmed Efendi oğlu hasan Efendi		
2	Gemre ile Samur ve Kaba Kise ve Kovancılı	İnce Osman oğlu Hasan-Kadı oğlu Mustafanın Damadı İbrahim	Muhsin Efendi oğlu Ahmed Efendi		
3	Cukdeğirmen ile Kadıncık	Muslu oğlu Abdullah-Sarı oğlu Osman	Halil Efendi oğlu Ali Efendi		
4	Ağca Alan ile Arkın	Kacmar oğlu Ali-İshak Ağa oğlu Abdurrahman	Osman Efendi oğlu İbrahim Efendi		
5	Nefs-i Meydan ile Ali ve Rasi	Dizman Halil oğlu Mehmed- Hacı Ali oğlu Mehmed	Mehmed Efendi oğlu Ali Efendi		

FATSA KAZASINA BAĞLI KEŞDERESİ KAZASI KÖYLERİ (1837)

Sıra Nr.	Köy Adları	Muhtar	İmam	Kocabaş	Kahya
1	Korkan ile Batırlar	Ali Ağa Mustafası oğlu Mehmed-Kılıc oğlu Hüseyin	Osman Efendi oğlu Ali Efendi		
2	Keci ile Kemtos	Hacı Hasan oğlu Ali- Hacı Hasan oğlu Osman	Halil Efendi oğlu Osman Efendi		
3	Kendikse ile Tatarcık	Hacı Fettah oğlu Mustafa-Hacı Fettah oğlu Salih	Said Efendi oğlu Mustafa Efendi		
4	Karakoyunlu ile Akça Kise	Bucak oğlu Salih-Eyüb Efendi oğlu Molla Ahmed	Yakub oğlu Feyzullah Efendi		
5	Koz Pınar ile Dur Ali ve Tepe Alan	Şaban oğlu Hasan-Receb oğlu Mehmed	Soşic oğlu Halil Efendi		
6	Çayır Alan ile Çatluca	Hin oğlu Hasan-Halim oğlu Kara Ali	Kırım oğlu Mustafa Efendi		
7	Fatsa Kazasında bulunan Reayayı Rum			Kalabuz oğlu Kostanti	Nikola
8	Serkeş Kazasında Kabaköy, Osmane Köy ve Alakiriş Reayaları			Keşiş oğlu Muhdisi Sava	Tobal Yanında oğlu Yuri
9	Meydan Kazasında Çubuklu Reayaları			Yazıcı oğlu Oannes	Agop oğlu Kirkor
10	Fatsa Kazasında Bazar Ordu ve Kaya Ardi Ermeni			Usya oğlu Şehak (?)	Kalaycı oğlu Sergiz

KAVAK KAZASI KÖYLERİ (1837)

Sıra Nr.	Köy Adları	Muhtar	İmam	Kocabaş	Kahya
1	Nefs-i Kavak ile Karka	Hacı oğlu Abidin-Usta Ahmed oğlu Mehmed	Hacı oğlu Ali Efendi		
2	Kayı köy ile Aslanca	Topçu oğlu Hüseyin-Kahveci Ahmed oğlu Mehmed	Müderis Mahmud Efendi		
3	Depecik ile Ahurlu	Kral oğlu Abdullah- Emir Mehmed oğlu Mehmed	Molla Mustafa oğlu El-Hac Salih Efendi		
4	Cukur Kebir ile Safid	Karakaş oğlu Halil-Kulaksız oğlu Abdullah	Kavazan oğlu Ömer Efendi		
5	Alaçam ile Alaçam Deresi	Dağcı oğlu Ömer- Koca	Mahalı oğlu Yusuf Efendi		

		Mahmud oğlu Ömer			
6	Başalan ile Bek Beslü	Tobal İmam oğlu Ömer- Tobal İmam oğlu İbrahim	Hacı oğlu İsmail		
7	Bel Alan ile Kozalan ve Dere Köy	Kara Oğlan oğlu Ahmed- Atcı oğlu Ali	Şehirli oğlu Mehmed Efendi		
8	Sarı Alan ile Duman ve Bayındır	Köleci oğlu Süleyman	Demirci oğlu Receb Efendi		
9	Murat Beyli ile Duraköy ve Kavallu	Küçük oğlu Mehmed- Yanuk oğlu Süleyman	Hil (?) Musa oğlu Süleyman		
10	Umurlu ile Ilıca ve Teknecik	Bican oğlu Mehmed- Güdül oğlu Hüseyin	İsa oğlu Mustafa Efendi		
11	Cermeşli ile Çarıklı	Viraz oğlu Abdullah- Nısf oğlu Mehmed	Tuğluca oğlu İbrahim		
12	Köseli ile Bektimur ve Orta Köy	Kethüda oğlu Mustafa-Ali Efendi oğlu Ali	Hatib oğlu Ali Efendi		
13	Kuşca ile Demirci Köy	İtil oğlu Ömer-Kara Hüseyin	Müderriş Mustafa Efendi		
14	Çukurbük ile Ulamca ve Kayabaşı	Köleci oğlu Ahmed- Kral oğlu Ömer	Halil oğlu Mehmed Efendi		
15	Gulam ile Gulam Çukuru ve Kırşanlı ve Tabaklı	Selam oğlu Emrullah- Güdük oğlu Osman	Bağdadlı oğlu Osman Efendi		
16	Çakallu ile Minoz	Kör Ali oğlu Mustafa- Kadı oğlu Abdullah	El Hac Mehmed Efendi		
17	Mahmudlu ile Değirmencilü ve Susuz	Gümüşcü Ali oğlu Ali	Sarı Osman oğlu Osman		
18	Kazancı ile Kara Aslan	Alabaş oğlu Hasan- Ömer oğlu Mehmed	Balcı oğlu Mehmed Efendi		
19	Sernic ile Çivril	Kuru oğlu Ahmed- Kral oğlu Ali	Hatib oğlu Mehmed Efendi		
20	Uraslu ile Kethuda Köy ve Muhtalu	Mahmud oğlu İsmail- Alay Beyi oğlu Receb	Köse oğlu Ahmed Efendi		
21	Seyyid Ali ile Göçebe ve Divanbaşı	Ayaz oğlu Ömer- Çerkes oğlu Süeyman	Ömer oğlu Hasan Efendi		
22	Bek Köy ile Cayırlu	Mustafa oğlu Ömer	Habdiz (?) ğlu Mustafa Efendi		
23	Cellü ile Basdad ve Artuklu	Suya Köle oğlu Salih	Deli (Veli?) Ali oğlu Ali Efendi		
24	Mahmud Beklü ile Dağnıc	Kürt Halil oğlu Mehmed- Kerim oğlu Osman	Sarıca oğlu Mehmed Efendi		
25	Karayusuflu ile Alagömlek	Sarı Hasan oğlu Osman	Kırbıyık oğlu Mustafa Efendi		
26	Sakallu ile Tatar Musalu ve Selmeş ve Tekke	Bodur oğlu Ali-Köse oğlu Mustafa	Müderriş Abdullah Efendi		
27	Kranto ile Ağca Kise	Sekman oğlu Osman- Akbaş oğlu Osman	Cingöz oğlu İbrahim Efendi		
28	Azaklı ile Sarbak	Molla Halil oğlu Mehmed- Sinbal oğlu Mehmed	Arab oğlu Emrullah Eendi		
29	Kıraclar ile Mezra	Tokur oğlu Mehmed	Behar oğlu Mehmed Efendi		